A 471

IV.

1

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

MIKROFILMTÁR

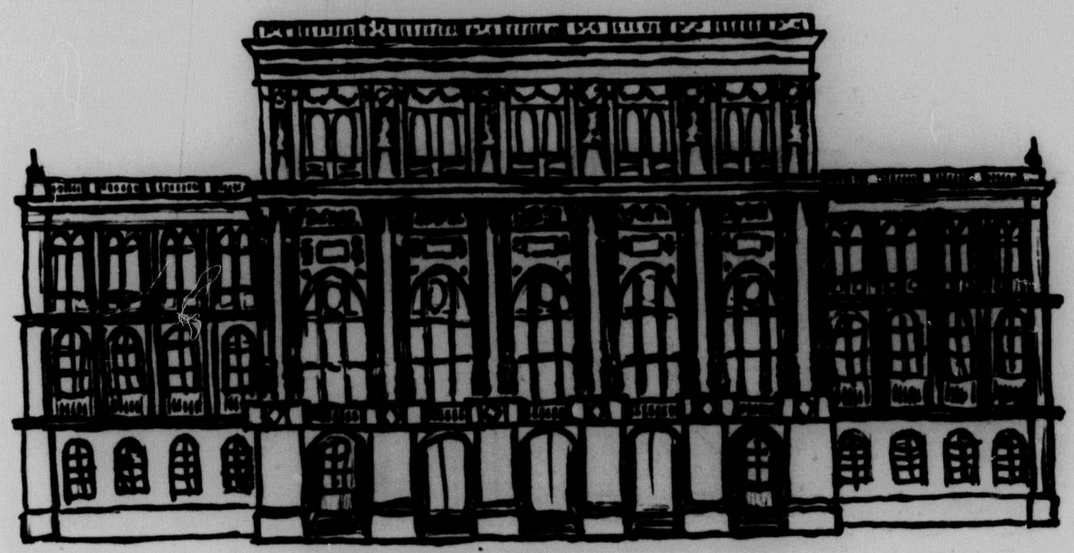

BUDAPEST

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE

1959

FOTO
Sz. T.

2

MTAK – KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM LEVELEZÉS

4°

87.

TOLDY FERENC LEVÉLTÁRCSÁJA

XXXII. „P"

1

2

3

M. Irod.
I. Levelezés.
49
87. Szám

M. irodalom. [I - LIX. hüt.]

I. Levelezés.

Toldy Ferenc levél tárcája.

XXXII. Vitet. Petrovics Sándor 1 levele.
Penc Miklós 3 "
Pesva József 1 "
Peregrinyi Elek 2 "
Perger János 2 "
Perc Henrik 1 "
Petrás Imre 1 "
Pesty Frigyes 3 "
Petrelo Károly 1 "
Pecsuell Ottó 1 "
Péterffy József 3 "
" Károly 2 "
Pintér Endre 1 "
" Mihály 5 "
Pirkler Tádé 1 "
Pápy Ciriák 1 "
Podhorszky József 1 "
Pálya József 1 "
Pour Imre 1 "
Pusker K. Lajos 3 "

Prépost

M. Irod.
Levéltár
47. Szám

Prépost István	3	levele.
Fresmer Sám	1	"
Promay Albert c.	1	"
Pudity Ferenc	5	"
Pusztay Sándor	2	"
Pyrker Ján Czeg, érs.	1	"

27 Valeriától 60 levél.

Régi jelzés: 207. Szám.

176a

5

3

3

25 pont.

Kolozsv. aug. 29 1838

1761

Nagy érdemü Tekintetes Főkirál Úr!

Kk. asszám boldogságát és amat mint szellemi mint testileg gyarapodásait hatásosan, és szívemben tartásolt kérelmet lépest elömadásom tudtadni hamsi kötelességemnek tartsám, midön az ügyesebbek hatalmasabbak tudósabbak és vagyonosabbak az tudós munkáikkal hazánk fellyődésében, szívesmegy jóslataikkal és arolnal különös tiszteletével szakaszom boldogot, én é parány vagyont mellyet egy darab barátomnak jószívüségébül bírok, addig a magaménal tekintetem nem mutyén. mig tatán drága hazám annak hijanyával van arra hatva alkárása tenni és a m. t. társaság bonyolása gyarapodására áldozni szándékozván é szemmel

Tekintetes Szilvásnak Urnak érdemes barátsi
szolgálatom bátorkodván alázatosson be-
jelenteni kívánom Magyarország méltóztatasson azt
a m. t. társaságnak tagjai elfogadásába
s tiszteletes nyilvánításába adhatóig ajánlani
mig addig is a kedvező sors segedelmével
fogva arra, s nemes Hazám boldogságát
közhelyben erkölcsiségi becsvágy kötelmével
szolgálhatni szerencsém lehetend.

Ki megkülönböztetett tiszteletel
vagyok

Tekintetes Szilvásnak Urnak

Szinnyében Szeg. K. 838 alázatos szolgája

Lelkes
a Szadvinai kerület nevében
Hajnán Gedeon Szárazdi

Tisztelt Secretarius! 178

Hallottam, hogy Ön ma nap 6 órakor akarna jönni Ebrum: mind-
Ezzel akartam Önnek szolni akadni, mert ugyis ártott.
Ugyis 10 ór mar hogy mindig irtam akkordja sulyomnyk
sol, de vaja 1x[r] ur Explam. Nalam kedvezmenyt a vizes pra,
pkolu in patria vna. Ezert hogy ösvegtol nem mar egy
Estya vagy Zell Vogtsi, akarnam én is akkor ams Ezzel,
sol is 300 Kotel fogalo Zongolarom akarjuk remenylem ubi,
pazlt nyerni.
Viszontlatasra, kalare jokat vilagban!

Bardan, Aug. 21en, 857. Ams Mihaly

179

Pregiatissimo Signore Segretario dell'
illustrissima Accademia in Ungheria!

Essendo stato avanti un mese a Vác, il avvocato Bogdany mi diceva, che nella „Magyar Sajtó" lui ha letto che il mio manoscritto „Allando erdélyi folyása" è stato accettato dalla illustrissima Accademia. Perciò prego di comunicarmi le parole del magyar sajtó.

Incoraggiato di questo, terminando il manoscritto, „Utazásom erdélyben," ho portatolo da Lei, come anche il terzo manoscritto „Földalatti kalpozás". Ma subito che non lo riguardato, subito vorrei anche correggerli e aumentarli. Ora scrivo „Allando erdélyi folyása" Del quarto manoscritto che io portava da Lei „Storia di Ma-poli" — che anche io posso ognora pubblicare, di sacrificar qualche copia sopra l'altare della carissima patria — ho destinato ⅓ provento pel fondo, ⅓ per il palazzo della illustr. Accademia, ed ⅓ per il monumento del immortale conte Stefano Széchényi.

Il quinto e ultimo manoscritto, „Óváry Rómá" ed romani vi vorrei dedicare alla sua Eccellenza il nostro adorato Primate.

O pure, spendo in gran bisogno, venderli, il primo per 100 fl.
(i piani sono dall'„Arte di edificare" da Mandtke, 6 fasci in quarto
con un Atlas di 200 piani in folio, che ho regalato a Roma per
200 franchi) ed il secondo per 50 fl. — Io pe pubblicarli senza
mio nome. — Prego di aver la bontà, di parlar per mio
conto pa Eccellenza, perche mi manca la occasione. — Io
darei ancor la gran pianta di Roma sopra tela, ed un
manoscritto di Vitruvio.

Questi ultimo manoscritto „Vizzódi" civil (v. Irrigazione
lombarda) ed italiano „Lombardi sabonedzoli" (la navigazione interna
del Milanese) potrebbero esser molto utile, publicandoli. Anche queste
due vorrei vendere, ognuno per 50 fl, regalando i due originali in
quarto coi piani in folio.

Buda li 5 del ottobre 860.

La riverisco
Dev. Mo Obo
servitore.

Onorato Signore Segretario! 180

Lei sa che da 548 mi ho fabbricato con 50-60 manoscritti per progresso nella cara patria, ma anche (in verità) per sussistenza, in vero —. Nel 25 luglio ho ricevuto di mensuali 35 fl, ma per alloggio, et un deposito ho pagato 20 fl, de' restanti 15 fl ieri ho cambiato l'ultimo fl per oggi no so che altro, mi "kaput", e fin 25 agosto, donde viver?

Da Lei sono 2 manoscritti: 1 a sar sanudaga. 2 a sar fidelune, prego di comprarli, o almeno uno a 50 fl, ovvero il adjacente: a sar mia encyclopedija, che finisi adesso, ma pora circa la metà. Come cedo anche di stamparli senza mio nome.

Avanti che Lei cambia il secretariato colla prodigiura forse potrebbe far qualche cosa per me, io sarei riconoscente ed obligato per sempre.

Dopo pranzo alle 3 ore verro da Lei, per la risposta, o almeno per 5 fl a conto, o d'imprestarmi fin 25 agosto per aver qualche cosa da viver. La riverisco.

Buda, li 13 agosto 861. Nicolo Dent, ingegniere.

Al Signore Francesco di Toldi
Segretario della Maestà Sua
Accademia di Ungheria
a Pest

Al
Signore Secretario
Francesco Soldi
a
Pest

Pesten. die 7 Julii 1841.

Tekéntetes Sitoknoki Ur.

182

A' Jelen kor, s' Haza tudóvétárosiban több ízben olvasta
ém azt, hogy a' Magyar Véneszetre Készíttendő munkákra
fel Szólíttatnak, - sőtt a' munka betse szerint meg jutal-
mazások is tétetnek; - Ezen tudóvétár burdétott
engemet is arra, - hogy mostanában, - a' midőn minden
hivatal, vagy más foglalatosság nélkül, - úgy szólván henyél-
ve töltöm az időt, ezen ide mellékelt Vsmoru Játe-
kot, - melynek Czímje - A' Kulmi Ülöszet, - vagy - is
Liusa a' kints. vagy Aldozata: Készítsem, - melyet
is oly tzélbul, - ha talán a' ki adásra érdemes leme
és ez által valami jutalom reám is mint most Ki-
lömben Vsu Kötődő álapotban lévőre háromlana, -
Gettes Uraságodnak azon alázatos Kérésem mellett meg
Küldöt, - hogy azt el fogadni, - meg vizsgálni, - és a' Kár
Tisztelő Magar Gudós Társaságnak, - a' kár pedig vala
mely más ily munkár által vevő Könyv Kereskedőnek

ajánlá

ajánlása mellett által adni, - és engem erre
tudós éttani mélóztatásra. - Meg vallom, magam
mint Katona 813 ban a Göpliter- és Kulm Körti
Ütközetnél, - a hol Vandáme Frantzia Hadi Ve
Orosz fogságban esett, - személyesen jelen volsam, de
sának pedig balesetés olvastam, - el tsélettem t
hát magamat ezen Két igaz történetes Kevés módo
tással Vén jaitzkra fordittani, - és Ki adni; - Ve
gény legény lévén Kötelességem pintes a Ki adásra,
de Külömben - és Esengeje lévén munkámnak, nem
vagyok bizonyos arrul, valjon az el válolásra módo
lésszen é? - és vag a' rosz szerkesztésés, - vagy szamossa
ortografiai hibák, - vagy magának a darabbnak ros
választása, és talán még rosszabb élöl adása miatt
? - a' melyben azonban Örömes meg jobbétanétz / nem lésse
é' meg vetendö, s' vissza utasittandó?

A' midön tehát ezen munkámas Jettes U
ságodnak Kegyes pártfogásában ajánlani szerentsém
vagyon, - Ürt Kegyében ajánlom mély tisztelettel, marad
Pöls Romárumban Mind- Szentháva 9én 838ik Évben.

alázatos Szolgá
Magyarbéli Kegyes Jósef N. Kom
Vármegye Jábbi Birája.

A' Jettes Urnak:

183

196

184

Tekintetes Ur!

Ő excellenciája reggel már 8 órakor, sőt előbb is fogad látogatásokat. ½9 szoktunk együtt reggelizni; mi 9ig tart, ekor hacsak már nem várakozik reá valaki, bureaujába megy, hol szinte elfogadja a' látogatásokat. A' délután gyakran bizonytalan, ½5re azonban szinte alkalmas az idö, 's mintegy bizonyos 5ig. – Jelenésem mellé zárva kegyeibe való ajánlásomat, maradok min-

den tisztelettel

Peregrinyi

31/5 39

Wármegye Főbb Birája

Pozsony 26/5 44

Közt. agr. s. 844

1845

Tekintetes ur,
Tisztelt Barátom Uram!

Bocsánatot kérek, hogy illy késön válaszolok. Ennek, fájdalom, az az oka, hogy örvendetest nem irhatok. A grófot egy párszor megkérdezém, mi sikere van az ir forgásának, mire a felelet egy hideg: nem sok, volt, sőt azt is mondá, hogy gr. Széchenyi szine nehezteli a felszólitást, és kijelenté, hogy ő mit sem ir alá; — mit tehet tehát más[ok]tól várni? — Közparaszt a pénz pűke, de mindamellett is a francia színházra mintegy 16 előadásra tömnyü volt hétezer forint össze gyüjteni; a franciai előadásokat szorgalmasan látogatják; a magyarban nap[on]ként 30–40 ember képzi a publikumot. Egy pár nap előtt a bérért 44 kr. volt!! — Ébredjen a nemzetiség szent ügye! — Minden a nemzetiségért!! — Gróf Batthyány (Béccsben) a franciát sine ipso Stigőjat nevelőül fogadta, ez egy bivaros igen gentlificate ember, ma egy néma inas szerepét adja. Berzsenyi jó ideje, hogy megirta: Honlásnak indule, hajdan erős magyar, — de még sem mondhatni, hogy derekasan nem halaszlak volna. —

Magamat további pirosjegébe ajánlva maradok

a lazain sulyos

Peregriny tlen

Vármegye Főbb Bírája.

Vámonos Sabe Dios a~

Tekstiner Tuvbi Br. Schreiber
a. M. d. k. priv. Landsbank, eigenem, kaufmänn.
Adressen, wie 296 n. 2 m.

Leipzig

Pfarrer Gabler

Domony 29 Marz 838

187.

Tekintetes Tiszteknek Ur!

Betsről bereges állapotban j: a mint Kegyedi, mélto. tudta ea.
fogalni: Julius hi jövén, azóltza állapotom
nem hogy jobbulz volna, sőt a bereglég minden
erömet el vette anyira, hogy most a sirbaj sem hagy-
hatom el. Ennél fogva bátorkodom ezzel siettetni
tel meg kérni Kegyedet, hogy a jövendő ülésre
erről, a N. Oklen Ekrök Ur ő Exjat, is a Tekintetes
Vármegyét kivánalom értesíteni mélto. tudnik, ezzel
tisztelettel maradván

Kegyednek

alázatos szolgája
Berger Jakab

Vármegye Főbb Biztosa

Dcsp. 3ik Április 838

Tekintetes, Tisztelendő Ur!

Egyéjjeu-ſok anyira jöttek, hogy az alvasiok elmaradnak
de külömben ugyanrom fel vau fuva, vagy dogadva,
i erön el vesztes, ugy hogy a' probàs thaij Jemen
kapharnaum el, emelt fogva a' mennyeiszerint a' Tem
Tanyaig elöre ſ: kis ugyan üljsek bennek i: tovabbai
esedeuk. — A' kiküldött 50 Tallerom tehaeum fuva
höſöpenemet, mosſ be külön Lovagyi Uriek a'
Tiszt nyugtatvanyt, hogy a' többiet fel vehesse, i
i masik nyugtatvanyomat vissa vegye, ſsedjen
ürba igazitoja mint kegyed elöre. — Sontagh
Uzet Jökön ollanm tehenet Jorhagyöre a' Hegyi
Uj Laczyokhoz, de ſsok kuy emlekezten el, ha meg
dröga jön Domanyba; akarhat ennyi meglehet, hogy
Jegeny kapunak megtenne mint bereg emberuellen,
jöllehet minden uap ennyi szenem kötelenek legyen.
Kiv eggibiranac Uri kegyedbe ajanlom eggy tiszteletes
tel maradok

Kegyednek

alazatos ſsolgaja
Gergo Jozsef

U. N. Hogy hivnal a hoſsi level
Kantsecher el nem lopattam, bo.
ſsagon may kapod, Edje hogy
mar elfelejtett, nem arjatsanak Sellendrianynyal.

Szarnegy Tabla Birajan.

Veszt. apr. 2. 18[illegible]

Rum Sekiel Jeremiás
a' M. vasb. vamszedő
Dicsőni tiszteletes Uramnak
kézhez.

Urh. uttja Kamuthi
vámházig.

93. Bl. Veth. apr. S. 83

189

190

Akcor Adolph Ferenz
Ob. ruby rajzolo, Fő
Kirchdunb egész

Dömeny

Vármegye Gabla Bircaja.

Vett. dec. 26. 852

Vál. hdt. eggre akkor.

190

Hochwohlgeborner,

Hochzuverehrender Herr Oberbibliothekar!

Indem ich so wie angelegen sein lasse, die meiner Leitung anvertraute Anstalt in den Besitz aller wichtigen Erscheinungen auf den Gebieten der Literatur und wünsche der Geschichte zu setzen, bin ich bis jetzt vergeblich bemüht gewesen, die von Ihnen im Namen der Verwaltung der Ehrenbreitstein Offen. Fasti zur Begründung seiner Herstellung des Denkmals eine vorgeworfenen Daten veröffentlichen sind. Schrift:

Chronicon Hungarorum Posoniense e cod. manuscr. chartaceo capituli posoniens. nunc primum edit. Budae. 1852. fol.

auf dem Wege des Buchhandels zu erlangen. Auf eine von mir für Rechnung der Königlichen Bibliothek so wichtige Post verwendeten buchhändlerische Anfrage, erhalte von einem dortigen Buchhändler die lakonische Antwort: "Dieses muß bekannt!" - Erst jetzt erfahre ich, daß dieses uns

und einverleibte Werk überschickt mit Vergnügen zu haben und erlaube mir Ihnen, mit Ihrem gefälligen Einverständniß, dasselbe als Geschenk für die hiesige Königliche Bibliothek anweisen zu wollen, deren Empfang ich mit dem verbindlichsten Dank anzuerkennen nicht verfehlen werde.

Die Kais. Akademie hat mich gnädigst ersucht, Ew. Wohlgeboren gefällige Mitwirkung in Anspruch zu nehmen, um die Königliche Bibliothek in den Besitz der Publikationen der hiesigen Akademie gelangen zu lassen. Bei der sorgfältigen Vollständigkeit unserer Bibliothek an akademischen Druckschriften, würde mir diese Mittheilung, zu deren Verfügung Ew. Wohlgeboren hier über die Stellung ganz besonders autorisirt sind, sehr erwünscht sein.

Ich erlaube mir zwei Exemplare der Übersicht über die Vermehrung, die Einrichtungen und die Benutzung der hiesigen Bibliothek in den Jahren 1846 bis 1850 beizufügen.

Layen,

Ew

Wohlgeboren Bibliothekar der Kgl. Bibliothek,

Baron Franz Toldy

Doctor der Philosophie

in

Pesth.

legen, von welcher eine die Jahre 1851–1853. umfassende Fortsetzung demnächst erscheinen wird.

Berlin, den 21ten December 1853.

Der Königlich Preußische Geheime Regierungs-Rath und Ober-Bibliothekar

Pertz

Pertz Hannover

Pest. aug. 22. 1848

192

Tekintetes Titoknok Ur!

Leg buzgobb hazafi s' nemzeti indulatbul Sharmadott nyilt szivü idvözletem Küldésével, mellyet, az egész Magyarnemzetnek, s' a Nemzeti Tudományos Akadémiának ezemel nyilvánitani Egyed titkolt szemé lyében szerencsém van; felteszem hog Tettes Tornau Janos Ur által csekélységem, viszonyaim s leg inkább ügyünk miben létérül értesülve van: minek tovabbitás ben ab emlitett Akademiai rendes Tag Ur, által nám bitott harom holnapi Tudositást csak mostan küldeni lem tel: mert meg valtam akkorig magarázhati kelle metlenséget össz, alig határozhatám el rá magamat; Ti elsötétlett akaratik felvagyok áldozva Istenemert, Nemzetemert, s hazámért, mondja éltem Uramat tet, ezem jog élni; itt, ha magyar nyelvünktül Nemzetünktül avag szivi vérünk ügyétül emelünk szót kétség a gyülölség, ab ellenkezés; tovabbtörekedés elbuti tudositás nem lehet Reduex, sőt az ingerültségnek leg nagyobb fokára hághat, ennek megtudása miatt a hosszu állás, mit csak tőlünk lehet valósitnom ezen merni: — Itten bizodalmas Értesitem mellyet nyujtom tehát által Tegyednek s' szivem mellyébül tisztelt Akademiai jelen tudositásomat; hog Nevem elhallgattassom Nem semmi egyéb mellékes tekintetbül, csupán azért, hog ab ebbül netalán támadható kavar elkerülem el te,

Kerülteſſen, ug Sem lehet, Semmi befolyása Személyem
Vagy nevemnek e fontos ügre nézve, Ímeném Személyét h
Szem hogy csupán a történtek puszta elsorolása Kívánt
tatik: Ítéljen azonban Szemei előtt, tartsa; hogy elle
neimtül, Lerneg ut lelkes mozgalmai; itt vétkesnek
tartatván, Mind reám tolatnak; csak Isten indhatta ya
mi Koholtatik ellenem, Szemben ugam Sentiből Sem ha
hatol bármitse ho, felelhetnék; de ímimmen amoman
tele tölötték telkemet ezerfele rettentő Képzelettel,
mitsül addig csalugan meg nem nyugodtak, még Sz
mekbe nem nézhettek; azonban az előttem történ
tül Szomori Kivételesmenet, nem minden Kiellül gyanitha
tok. Istenem s nemzetemben bizodalmam hatá az Egyet
még eddig nem csökkent. - Indositásomban a leheröse
gük Szerénységes Kivéttem, Személyket sem említettem
Mind amellett, ha még valami erőtes sugalmam mi
tóltasson nekem helyes utasitást adni hogy minél tellye
sebben felelhessek meg, a Jóltes Tudományos Partfa
és Nemzetem Kivánságának: Az említettem fel
tételek mellett, sehár, esetelysegem Szerint, minden
harmadik holnapban lesz vagy Indositást, mind addig
valamedolog másrul lesben a Jótte, a Tudomma álta
gondoltzás vag rendelkezés, amat idejében Kűdem. —
Erlesére kell adnom itt, abbis bizodalommal hog ugyan
meg mostdtása Nag figelmet s oltalmában Kellemet
lenségek gerjesztett, e hazában, nem sugnyosnal peda
olly jó Nemesitis mennyire Tudomásomra esketett
lett Szivetből helyeslt, és okaimat a javitásra sleg
inkább, a magas Kubatjai Kevelkedésre, és alkalmatos
sát óvait Kösött, e hazában mind ab egbabi mind a
Világi Kivatalokban mi valóban Skabb jövendőre

nyitna utat ha Kivihető lehetne; és okajtsák pedig
Épen abból táplálják ük hazajot javát, minden
egéb érdeknél magasbra becsülni nemcsak Szeretik,
Hanem minden más módon elsőbleni leg igazságosab
ban akarják. Mimis mivel és mért, kötelezve legyek.
Szem Szavaimat; hanem Indositásom fel használásának
lom bölcsességébe, elvárvan pedig minden etben utasitás
imét, Kérem nevemmel halgatni nepfelejtse, még
most, míg elnem jövend ab okajtva várt, boldogab
idő. — Ellemet tellyes tisztelettemet fogadja el tisztelő
Személye iránt, melyet leg tisztább Szivbeli hazafi
indulattal Kűldök, és Kegyes Személye által vagok
a Jóltes, Akademiának Tisztelője, ab egész nemben
boldogságát pedig leg nagobb buzgósággal, lelkemből
okajtó, ódest nemzetemnek leg Kissebb fija, és örökös

Alsó Kubin
Julius 14 én
1845.

Kiv Szolgája
Petrás Incze sk
Almanta Kerü Sz
Erlesei Magos Királynenal rendes
Promitra Novendéke és a
Kubini Barochus Segédtene,
Akademiathrator

u.v. A' Jóltes akademiától küldött könyvek hol és mikor
vesztek el, mainapig semmi bizonyos nyomára nem akadhat
tunk, elég fajdalmas, hog azon kedves ajándékban senkitsem
részesithesse; illy bajjal Kell itt birkózni, a könyvek szerze
se, és be kötetlenül.

220

147

1858

Pesten Februar 10-én 1858

194

Tekintetes úr!

Régóta óhajtottam már az államban így kedvelt új ha-
gyar Múzeumba valami Dolgozattal hozzájárulni;
ezen kívánságom csak most teljesülhetett, a mennyi-
re ide mellékelve a "Pozsárevat helynév magya-
rázata" című értekezésemben, általában véve egy-
által, hogyha azt méltónak találná, va-
lamelyik füzetében közleni szíveskedjék; — mert
tulajdonképp attól függ óhajtásom valósulása.

Legtiszteletbbi alpalomnak lesz ely bátor
két magyar levél másolatát elküldeni, melyek
egyikét Rákóczy György, a másodikat Rákóczy
Zsigmond intézett gróf Pálffy országbíróhoz. Re-
ménylem hogy megérdemlendik a felvétel az
Ty. M. Múzeumba.

A nevezett folyóirat 1857 évi füzetei
eddig mindig rendesen megkaptam posta útján,
utóbbi nem tudom miért. Mintán az előfizetési
pénzt le nem lettem, ez iránt kérdést intézem Tse-
ger pesti könyvárushoz, ki szokta a Monumenta
Hungariae historica-t a történelmi társ, és adat-
jából minden ügyeimet küldeni meg számlázva.
Ő bizonyost nem tudott nó felelni, azért nehogy még

tovább Ily állatlan adósság terhely telhessek, egy kis fedél
ágyacskából kérek – Oly utat, mely Önt Tekintetes
ur legpraecisebb terhébe – vajjon kinek küldjem a
pénzt?

Talán nem lesz szerencsétlenség itt kinyilatkoz-
tatnom, hogy az új Magyar Muzeumnak 2 medig
penálle, vagy legalább a medig élek – – remélem, hogy
ezen becsesb vállalat hosszabb életü lesz, mint sajat
egyéniségem – – mindig járadéki fogunk.

Hazafiui tisztelettel maradok
a Tekintetes ur

alázatos szolgája
Deshy Frigyesh
ak. sparkassiara, és gazda. dépi
gyakorlat tárnára.

Fiskeli Szemle

Az új magyar Museum októberi füzetében két tanulmányt olvastam, melyeknek nem tudok eléggé örvendeni. Egyike közben megjelent az a munka, hogy közel van azon idő, midőn Keszinczy Ferenc összes írodalmi munkái és levelei fognak a magyar közönségnek átadatni; — a másik közlemény szerint igéretet vettünk, hogy a Kemenyi könyvtár bizonyosan folytatólagos fog. Ezen utóbbi vállalat iránt kételkedve egyenlegyébb érzékkel viseltettem, és nékem a menyi gondot annyi örömet is szerzett — gondot t. i. azért, a menyi azon nálvás az laptokban annak folytatása kétségbe vonatott. Magyar ember, ha lelkesedés és vitorgyai nem Kevezők, nem mindig buzgalmával arányban lévő eredményeket felmutathat. Temesvár nem azon hely, hol a literatia ovadaban gyors nagyszerű hódításokat lehet tenni, és itt a nyelvben kívül más okok is lappangnak, melyektől itt elsőrendű kiszakadásnak volna. Mind a mellett nincs a Kemenyi könyvtár három utolsó folyamának előfizetőkül kellett szerezni, Temesvár részéről egy pártolás mutatkozott, mely a legmagasabb várakozásnak is tökéletesen valandott. Mennyi részem van ezen eredményben nem tartozik ide is én a Dolgot csak akart megérintem, hogy önt tisztelt barátkéjai bizonyosra lelyem, miszerint lesznek Pöstényben is még emberek, kik ezen nemes tegenda tiszteletére vala

Egy egyesi Gyantán.

tabot melegen ajánlgatandójait.

Alexandriai szent Katalin vértes legendájának gyönyörű példányát sem jött könyvtárunkba. Mindezidáig sikertelen igyekezetem arra tett, hogy magyar munkából egy kis példányt megszerezhessek. Ragaszkodtak ugyan ígéretükhöz, de mikor kívánságomra a könyvecskét, amelyet valami megrendelésről feljegyeztek, egy akasztóval könyvtárunkban a legérdekesebb munkákat nélkülözni kell. Vannak, akik önzetlenségemben a papírt rendelték. Arra felkérem tehát önt, igen tisztelt hazánkfiát, hogy a nevezett becses munkából nekem egy példányt megküldeni szíveskedjék, kedves feladatom teljesítésében, akinek áldozatkészségét köszönni, és annak idején a pénzösszeget önnek megküldeni.

Az Ó Magyar Múzeum érdekes füzete, amely önnek, tudós Mikó Ferenc történeti képeket már kínyomtatott volna, még pedig Kazinczy Gábor kiadatlan magyar történetírói "tárát, — tárt és mikor? pontosan nem tudom, hogy nem tudom, de igen nagyon kérem tisztelt hazánkfiát erről nekem utasítást adni, hogy megszerezhessem.

Levelemet még egy kérelemmel zárom be. Chronologiai munkát nem még befejezésén, mely ott és minden egyes napjára eső történeteket elmondja, igen sajnos nélkülözök benne Ipolyi Arnold, Luggos József és Horváth Gyula — kérem általam nagy tiszteletnyilvánítással tisztelt urak neveit, pedig csak akkor kérhetném szerény munkámnek az "ő" nevükkel is, ha születésnapjukat tudnám.

Minthogy sorozatos az irodalomtörténet, nekem elmaradhatatlan szükségem, inkább nincsen önben, tisztelt hazánkfia, kit a kor már régen neveli szellemi kiválóságának? Ne lessék azért tehát nekem rossznak, ha ennek kérem, az említett tárnak tudtomnak közlését napját, esztendejét és helyét nekem megírni.

Általam, hogy akarom vártam mentegetőzni, hogy sokat és irodalmunkra oly fényt hozó idejét levelem általi zaklatásáért, de még ezt teszem, levelem is hosszabbra nyúlna, és bűnömet még bevallom. Zaklatok tehát azon őszinte kijelentéssel, hogy örökké tisztelő magamat

igen tisztelt hazánkfiának

alázatos szolgájának

Dessy Gergely

a Keresztyén és ipar-
társaság titkára.

Esztergomi Szentkút.

Pomázról, September 27én 1862.

Vétum — 29

Nagyságos úr!

Rövid idő alatt minap harmadszor valék Budán, ahol
-ulhgáre fél 10-től 2ig, – de minthogy ódá-
sorra eddig midőnt nagyságod nem
a városban lant lakását, nem is jelenhet
ben még, mint igéném, hogy a magyar
akadémia részéről kiállíttatott bizonyí
ványánál átvegyem.

Annélfogva arra vagyok bátor kérni
ni a nagyságod urat, méltóztassék ezen
Diplomát nekem juttatni, és Díjt ugyan
Költségemre rendelni, – hitványtalan
levén, vajjon ezen évben folyamodhatok még
Pestre

/

Ómtex

Esztergomi Gvardián.

Ez alkalommal egy másik körülmény is bátor vagyok kérelmi.

Közel egy éve, hogy a Tennessee-expedíció tagjai, ez évi április 4-ikén a Tennessee-parton megérkeztek, a nevezett napon minden kísérlet a magyar-akadémia történelmi bizottmányi kiadásra méltónak találta és a Történelmi Tárba szánta, csak néhány észrevételt tevén néhány egyes állításokra, miket részint Wenzel Gusztáv, részint Nagy Iván urakból szóval tudtam meg. Ez észrevételeket figyelembe vevén, midőn időközben a hol mindenütt kellett, ez a kézirathoz is mielőbb hozzányúltam az akadémia újra hozzám küldött kéziratának, kinek megjegyzni szükség volt, hogy azt nagyságod urnak kézbesítsem további intézkedésért.

Kérelmem tehát oda lenne, miszerint a mennyire lehet, ennek tett észrevételek a Történelmi Tárban mielőbb helyt engedni méltóztassék, – Nagyságod urnak e részbeni jóakaratát előrejelentvén akarom körülírásomat, hogy a dolog nem így forog.

Ha észrevételeim helyben valnak csak egy pár percig is önnek szíves-sajátját élvezni, bizonyosan tudakozódásban vetné, hogy a magyar irodalom története a haladás mely fokán állásunkkor lépett Nagyságod irodalmi érdemei oly kevesen tűnnek homloka körül, melynek egyes gályáiból számtalan apró szeletkét bocsátva lehetne jutalmazni. Nincs a hiú-nálamnál inkább méltányolná önnek epochalis tevékenységét, – mindazonáltal önnek irodalmi története az, mely egyszersmind mérőkönek önnek saját többi érdemeivel is. Tudom mily szándékkal lépett vissza az akadémiai titkárságnál, melynek nincs aranyi ünnepi volt köze, és így tán legkevesebbé érdemes a szerénységet, hanem azon alkalmatossággal fejezem ki, vajon nagyságod is

Pesten

Április 6-án.

Szerdahelyi Gyula.

annyiszor szívélyes és szeretetreméltó ezen,
a magyar vendégben tiszteletre méltó vonás szándok
kát, valahányszor ez — noha az irói kar-
lyukisebbike, ki sohasi sidomárgyunk bajno-
kai elhatározásaira lepetességet sem kal-
kat, — ezen szándékról emlékszem.

Üdvözletem kimaradhatlan szózatásom-
ról, ez hogyan mély tiszteletem kifejezését
ki mondok.

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Deák Frigyes

Omitex Mihály

Ecs ergomi Jovanban.

Eine Edelgebohrne!
Hochgeehrteste Herren Freunde!

Diese gütige Ihrer Rather hat mich benachrichtiget,
daß Sie mir wohlmeinlich Glaubniß zur Übersetzung der
Mißgeburt von dem jetzigen Platze in den Rathhaus-Hof
gestatten ab wegen der Ihrer Seits geschehenen Einwendung
für dermalen seine Abkommung finden müßte, und es im Nachlassen
Ihro der Rather Bey dem akademischen Magistrat zu verantworten
habe, anbey, daß Eine Edelgebohrne von Ihrem Gesuche
abstehen, Zugleich die Bey der Rather bekannt gabene
Ursache ihne angenommen angenommen wären, wenn Sie diese Verfas-
sung nach ihrer gemachten Einsicht Ihnen abmachen würden
Nun ist Handel sey um einen Mißgeburt — nicht sehr anständi-
ges Vorfall, und mir sonderbare Gefallt, daß nur einen Mißgeburt
den Anlaß verschaffen soll mit Ihnen in einen weitern Streit
zu treten, auch nicht gewiß ob andern günstigeren Anlaß
annehmen angenommen und verbindlich gemachen wären. — Das
der Fall will nimmall so beschaffen sein daß zu Zeugen wegen
einer Mißstatte einen Thron aufbauen zu verschaffen. Gestatten
Sie also Hochgeehrteste Herr die sonderbaren Umstände, wer
Ihnen Ursache ist dem ungern Verlust aufzugeben, daß keinen
Mißgeburtsbuden mehr stehen, und der Ergebniß für beide
Partheien beständig sein mögen.

Ehrergeben Guardian.

Gnaden Euer Wohlgeboren gehorsamst, dass ich Ihnen die
Ehre der Einsendung meiner Akten verschaffe, ich schmeichle
mir Ihrer Billigung allein schon anstatt Euer Wohlgeboren
versichern, dass mein Bestreben immer wird bestrebt
als gegen andere Ihnen Vorgesetzte anstatt.
Beiliegender
fleißige Risse findet den Bauplatz in sechsfachen Teilen.
Der 1.2.3.4 ist eine vorläufige Skizze, in welchem der Ober-
gärtner — Eigentümer — allerlei gerügt hat; 5.6.7.8
ist die Skizze am Ende des Abstandgebäudes mit dem
Abstandmaßen, 8.9.10.11 die Mistgrube. — Ohne Anzeigen
sind mir die Skizzen 1.2.3.4. zum Überflusse abgenommen,
und ohne Sie Schaden zugefügt, dass ich dem Wasser wegen
dort Untersuchungen, und die Skizzen 5.6.7.8. vorzulegen
können. Erst benannte Skizzen 1.2.3.4. stoßt nun 4 Fuß
von dem Mauerwerk zurück, ist jedoch der besseren Aussicht
wegen sie in die gerade Flucht der Abort Mauer 3.12 zu
setzen, sind dort verringert rückwärts der Abstand bei 4 mit
einem von 6 Schuh Länge, und der Graben 7½ Fuß breit ist,
mit einem 8 breiten Raum. Da nun die Mistgrube 5 Schuh
lang und 5 Schuh breit ist, folglich in dem vorbenannten Raume
von 6 Schuh Länge und 7½ Schuh breit mit Überschuss Platz
findet, so fußten ich das Verlegen die Mistgrube in dem Raum
4/3.14.15 zu setzen, auf die Lüftung unsere 14.15. mit Lauterung
Haltung einzuschalten, von 1 bis 16 die Wandung zu lassen,
zu salben aber mir Ihnen 17.18 anzubringen. Es befinden sich
somit die Mistgrube 4.13.14.18 in dem allseitig ganz unschäd-
lichen Raum Distanz 4.17.16.18, — gänzlich vor Augen und Nasen
stehen, mithingen dem Abstand einen Zaun, hingegen zur
Hand gelegen allen Hausteinen; die Mistungen hätte nicht
nötig den Raum gänzlich der Gebäuden Erweiterung zu
verschonen, die Lösung wäre, damit Zaun keinen
Skizzeigentum genommen gestattet werden, wegen verringer-
der Nasen unschädlich, und wegen Entfernung der Brunn-
straßen nun nie unpassend gestaltet, neben diesen auf
mein Abraten sing das Umgrenzen Einfriedung zu be-
fürchten, der allseitigen Gestank wegbleiben in dem gestatteten
Raum, der Herr Franzbrunn Hervorziehl, in der Distanz
Entfernen der neuen die Gräben sich befindet, und zu seinen
Gunsten vorgeblich Geruchsvorgaben sonnen Lüftet, wären diese
rechtlichen Vorwitzlab und Bedenken, — die Höhe beiliegen
angewandten Erfüllungen Mistgrube wären mit Skizzat
Flächeinen — per allem Entgelt der Graben in gehörigen
Stand gesetzt, — Niemand worden, alle würden
gewinnen.
Ehrendem Euer Wohlgeboren! Der Mann der
Schriftstab, das gutem Gesellschaft der Bedienung
allab dasten, und das gesellschaftliche Leben angenehmer
zu bringen macht — einem Plan, der Einwendung
Einverständigung, in genommen Verhältnissen nützt, dem Ehrenvollen
Ansehen, einen unsern Respekt Fleck angefasst, somit
in der Schonung der hiesigen Hofes unparteiisch
wird — Sich sämmtlich mitzugeben setzen?
Ich könnte mich unmöglich in den Gedanken finden,
finden, dass uns diese Abstellung uns von Ihrer
Güte mit Einigung bezweifelt werden könnte.

Ihr ergebenst Gehorsam.

Inhaltem Euer Wohlgeboren Immediat-Bericht vom 3ten d. M. zur Übersicht die Gründe zur beantragten Verlegung in gedrängter Kürze vorlegen:

1. Fehlt die Heizfeuerung zu meiner Wohnung bei der bisherigen Ofen fort, weshalb, wenn sie nicht mit schmiedeisernen Zuthaltschaalen versehen werden, und gewiß nicht convertabel;

2. sehen sie die in nächsten Etagen 19. 20. 21. 22. mit nicht einbrennenden Ofen zu meinen Mussen für die Musikinstrumente der Ofenfeuchtigkeit umwandeln lassen, um sie selbigen mit Sicherheit die schon Mond des Abends 3. 12. und der dazwischen liegenden ganzen Tages das Gefühl die mit Elementairen umgebenen Räume in Verbindung zu erschließen; die Heizröhrchen-Kalorifere Lagen 21. 22. aber ist durch die Etagen 5. 6. 28 und 9. 10. 11. 12 nötig bezeichnet. welche Hindernisse müssen angekommen werden.

3. Ist 23. 24. die Musikanten Kalorifere und Ofen mit gemauerten Untersatz also 11 Klafter Lagen haben muß, weiter gar wegen der vorhandenen Holzmaterialbedarf in den Keller, nicht gleichmäßig verkannt, in Stamm jenigen Orte aber durch die Musikanten und Ofen beschädigt ist.

4. Ist 25. 26. 27. das von mir beabsichtigte Commune Collegium für praktische Übungen, wo von der Lehrkanzel 28 aus unmittelbar die praktische Übung anwendung der Lehrsätze gegeben werden soll. Diese Maßregel ist unumgänglich nothwendig — die Säle Räume sind praktischen Fortschritte werden sonst gehemmt, und ganz unmöglich sein. — Nun bei andauernder Witterung ist kein anderer Platz findet sich nirgends, als allein einzig die obbenannten Musikanten in unmittelbarer Nachbarschaft.

5. Wenn nun alle [illegible] Mängel durch einige mit geringen Kosten alle verbessert sind, kommen mit der [illegible] Musikanten unbedingt über [illegible] Hinderniß. — Ich muß Ihnen also sagen, daß die Musikanten [illegible] nur a mala domina. — Es wird Ihnen die [illegible] Geist [illegible] und daß nicht [illegible] wenn [illegible] in meinen Zimmer [illegible] Ofen [illegible] Ofen [illegible] Ofen

200

Mélyen tisztelt tekint. Úr!

Miután a tekintetes úr által beküldött jegyzőkönyvnek az utolsó határozata, nem a kar többségének határozata, mivel a kar többsége inkább úgy nyilatkozott, a mint azt az ide mellékelt iratás mutatja, bátor vagyok alázatosan kérni, méltóztassék szíves lenni, ezen iratát vagy mint határozatot elfogadni, vagy e szerint egy új határozatot fölterni; ki egyébiránt mély tisztelettel maradok

A tekintetes tanár úrnak

Pest. Novemb. 25-kén 1861

alázatos polgára

Petzval Ottó

a bölcs. kar. Dékánja.

Dmitex Mihály

Egyetemi Jegyző

Omitex Mihael

ejus ergo mi

Tekintetes úr,

Könyai Sigmondhoz irt levélből a' kivánt 57. 58$\frac{1}{2}$ lapot, másolva, imitt küldöm. Magam öfve nézem az eredetivel, a' vonásról vonásra hasonlóaak találtam. A papiros, meg lehet, nem elégé sárga, de tavalóbbra az eredetinek papirosához nem találtunk. Az irás is nem olly féle, mint tán tetszeni lenni; de a' jó iró elismeri, a' segéd könyvtárnok sok így tudja lé'ni. A kéziratnak több' hiányos hézagai vannak irva, hanem ez is tűrhető hiba. Ezzel, a' mit tehettem, jóvével megtettem

megtettem, s többekre is kiterjeszkedtem
vom magamat.

Smi Sz Conrádnevü idevaló Szabó-
mester irni ünnep Postre, hogy a'kesztya
ösve ne vonszoltassan. Azért siettem
illy késön, mert alkalmasa vártam.
Vagyok tellyes tisztelettel

A' tekintetes Urnák

Alázatos szolgája
Petenyi Józsefnek
Mátsárkelyi Ref. Pap.
Esperes.

Mátsárkelyt.
Jul. 31-t 1861.

Egyergomi Guardián.

Tekintetes Úr,

Aug. 21én Kelt becses levelére még előbb válaszolnom volna, ha lehet vala. Sajnálom, hogy a' püspökségekből még Választás, s' Választottak sem jöttek hozzám.

„A" Tiszt. úrnak illyen való örömöt, ollyan a' Könyv Tárjában, kihozólag a' Könyvtárban, hogy sehol sem találják, mert még is olly kedves nints a' Könyvben, hogy a' Tárjon kívül valamelly Könyvet meglehessen találni. Elégge fogyatkozik az „Actok", egy Jó" s' alkönyvtárnok, de ő nem hibáznak, mind ezen sok nem újak a' Könyvtár mellett; az eránt hiába igen kevesen dolgoznak benne, hivatalt a' Tisztek meghalad, 30 év alatt még Könyvbe sem vették, az több a' hivatalt ollyan időtt. Gondozás kevesit mutat s' jelen való „Inventarium" munkálkodik. Hihetőleg, mint tetszik a'

Sajnálnám ha Cs. Polgáraimat a' tőlem függő kö
ben eránta nem mellőzhetnem igény be venni. – Ké
előnem adni; s ebnek bese, mindőn kívánom Ő Te
lenni adni; s még Ennekis kaphatnám. Vagyok
tellyes tisztelettel
A' Tekintetes Urnak

Alázatos szolgája
Péterfi Józsefftől
Mátsókalyi ref. kápi. segédtanító
Kéri Ezeket.

Mátsókallyán,
Octob. 9én 1851.

Maros-Vásárhelly 11,
Aug. 11én 1853.

Tekintetes, Úr,

Nem hogy alkalmatlanságnak venném
a' Tek. Úrt megtalálásért pör pere-
gésemet tartomi, 's sok örvendeni valót,
ha olly pontosággal folyt volna
más ez ügyünkben. De ezen az adósly.
Itt a' Teleki Könyvtár 1822 óta elha-
gyatva állapotban van; mégis pénz
sem költ rajta benne; a' Könyvtárosnak
Curatorok pénz a' Könyvek nem
megvétethetnek, hanem ők meg Tárnok
Curatorok pénz, melly négy Kúlcs
bezárva. E' miatt a' Könyvtárosnak
sohasem a' Könyvtárok elegyes tanul-
hatnak egy új Könyvtárról állításnak
alá Jó tanácsban Professora Vezér Sz. Györ-
gyben nincs az Actat 's igyekezet volt
tőlet

Tekintetes Dobby Uraimnak
a' Kir. Tábla Nagy Váradon.
Ajánlva Szabó Pesten

tollyttással nem hijánik a' törvényszéki járásnál, mint a' törvebbtől megkövetelhetni, ki 70. év alatt inkább ifjabbnak és örvendő volt ő'e, mint a' könyvárnak.

Végre, tudni akarom a' tanút is, mindőn ő' a' Kovácsnai jelenő volt. Hara Istennel egyszer így ezelőtt alkalom az itt tárgyban, de a' Könyvtárnok nem volt hon, ő' így még jelenő volt. Hara a' tanú ő', mindjárt panaszt az iratokat felkeresni, felolvasni neki egyszer hivül, mindenben enni rá' bizhatnak. Ez iránt ő' azonnal tudósittatta a' Jegyzőt, ki ekkor ollyan egy nagy bajunk van. A' könyvtári tisztségre nézve nem hiadhatót a' könyvek kijavításában. Ott ismi pedig megkivánatott órában bejon. Legalább az, ki addig jól ált olvasni, nem vallhat mott. De akárminek legyen a' dolog, ő' bizonyosan betsmérvesi, s' úgy a' mint vall, ki is fizetendő az ar

ánat, s feltüldöni a' függetlenebbeket előbb feltüldöm. Úgy látom, nem postai ember. A' postából álló tanuságnak nézve, megtette Kátz ur kötelességét a' kérdésre vonatkozó eseket a' feltehetőkig pontosan jegyzeni.

Mástól tudni megbocsátani, ha annyit nem tudok, mint tudnék, s sokat annyit, a' mennyit tudhatok. A' hibában egyébiránt senkinek.

Egyébiránt mástól tollyanformán panaszolni, ő' s a' Könyvtárnok közöttünk nincsen. Mindenkor tekintettem a' Tek. Urak a' Kerek Jegyzői hivatallal viseltetni a' tisztelettel, melyeket már ismerem s' bizodalmas az itteni Kanczellariától vehetnek.

Bizó s' őszinte tisztelettel vagyok

A' Tekintetes Urnak

alázatos szolgája

Péterfi József

mint tollyi hely. kép. s' Esperes.

Dmitex Mihal

Eucrgomi Jvan

Tekintetes Titoknok úr!

Az ide zárt Jelentés szerént szándékozom kiadni ily című munkát: *Alap-filozofia;* de czélt akarva eszközt és módot is akarnom kell, még pedig olyant, mely körülményim közt leglehetségesb, milyennek tartom az előfizetést. Igaz, hogy ezen mód is, akármely óldalról tekintsem, tagadhatlanúl sok bajok — unalmak 's alkalmatlanságokkal van öszvekötve, némi szégyennel is szokott járni; ezenkívül a' a' czélnak is rítkán, vagy csak oly szűken felel meg, hogy sokszor a' legérdemesebb Írók is, kik a' köz vélemény — és szerentsének nem különös kedveltjei, nagyon nyerteseknek tarthatják magokat, ha, munkájiknak előfizetés útjáni kiadása által, az ő külső állapotjok, a' helyett, hogy jobbulna, még roszszabbá nemválik. Mindazáltal, midőn egyfelől az idegen és tulajdon kárvallások' romjaiból is kiujuló remény' természete szerént jobb 's kedvezőbb esetre számolni hajlandó vagyok; másfelől hazám' 's nemzetem' értelmi 's erkölcsi köz javáért akármely tőlem kitelhető áldozatokat is megtenni szent kötelességemnek tartom: bátorkodtam ezen levelemmel Tekintetes Titoknok megkeresni, és mint a' nemzeti tudományosság' és megvilágosodás' buzgó barátját 's nemes indúlatu Jóakaró Uramat tisztelettel arra kérni, hogy, sokat tehető befolyása által, ön körében, kedves hazámfijait kiadandó munkámra szerényen figyelmeztetni, előfizetésre serkenteni, azt beszedni, és folyó 1836-*dik* esztendő' October' utolsó napjáig hozzám beküldeni méltóztassék.

Midőn bizonyossá teszem a' felől, hogy az előfizetés írtt czélra fordítódik, 's én is ennek előmozdítására tett nemes fáradozásáért, a' 11-*dik* példány' szíves ajánlásán kívül is háládatos lenni meg nem szűnök, Magamat csekély munkámmal a' Tekintetes Titoknok úr' hathatós pártfogása — 's apolásába teljes bízodalommal ajánlván, alázatos tisztelettel vagyok

A' Tekintetes Titoknok'

Urnak

M. Vásárhelyen 1836. Jul. 6kán.

alázatos Szolgája

Péterfi Károly

Vet. Stud.

Smtor Mihá

Ehrgomi Gvardián.

Jól tudom én, hogy a' tulajdonképpeni prenumeratiok nem
lehet a' Tek. Titoknok úr' fachja; azért levelem inkább
tsak ej csupán tiszteletül folgáljon. Honban, ha szán-
dékomat körülfen v. közvetlenül ajánlja, tanács-
lás, vagy ilt mutatás által elömozdítani hatja: azt, tiszte-
lettel kérem a Tek. Titoknok Urat, ne vonja magától.
Mert én nem vagyok Kereskedő, hanem tzigánytanitó, 's
ja kereskedő válnék is, ha éppen nem szükséd, mitán
segedelmeretlen és rászvétlen idemennék, melyet ke-
mélek is. Ha kijöhet a' munka, akkor küldik a'
Tanítzgrak ij, es a' Tek. Titoknok urnak figyelmébe
ajánlom. Vagyok tiszt.

alá: szolg.
Péterfi

U. I. Mivel eddig elé' levelemet 's jelentésemet ki nem
küldhettem 's e' miatt az előfizetés' békülését, de minyá-
nagyon is megkötelezett: ezennel bátor vagyok értesül
adni, hogy 1837 Januar. végéig is, hogy több idő le-
hessen az előfizet hatése, nem lesz késő" az előfizetés
kéredése 's elküldése, csak, hogy előre tudhassam,
milyen mértékben lehetek vagy lesznek szerentsés elő-
fizetőket nyerni. Mézáthely. Jbcr 15én, 1836.

Péterfi Károly
Pláb. Prof.

Smiter Mihá

Dmitar Mihaily

Csorna majus 20-án 1847.

703

Tekintetes s Tudós Titkár Úr!

„Magyar Szépirodalmi Szemle 20-ik száma 323-dik lapján mun„
kám jelentését s arám nézve ama kedvezö jegyzéket is ol„
vasám, „Lapjaink e nagy bőcsü jelenettől, mely igen alkal„
matos Cicero behatóbb megértését terjeszteni, külön fognak
szólani." Igy a régen várva várt bírálatot hogy sem sokára
olvashatom, fölötte örülök. Mázattal könyörgök Tekin„
tetes Urnak s Kegyed által azon tudós meg szakértö Ur„
nak, ki a munka bírálatával megbizatott, hogy ébert figyelmére
méltolva bőles belátásával megbirálni, részrehajlatlanul
megitélni, amint e „Szemle" kitüzött célja s fö elve hozza ma„
gával, és irányvonalmamul tanitó s utasitó tanácsot, min
javitsak, mit kövessek, föleg mire figyeljek, bizodalmas
nyiltsággal adni méltóztassék. E modorban irtam min„
den szónoklat tanárnak, kikhez példányokat küldöttem.
Mert, ámbár életem délutánján lélekzem, mégis tanulni, má„
sok bőles tanácsán járni, és, ha gyors kelendőségnek örvend„
hetek, e törvényjavaslatot javitva kiadni, még, mihelyest
Lipséből rendéltem Cicero munkajit megkapom, több be„
szédet is elkészitni fö törekvésem. A szólamra nézve némely
különködésnek tetsző kitételeket vettem föl ugyan, de
nem vaktában, hanem „Régi Magyarnyelv emlékek, Bedzsenyi,
Döbrentei, Kölcsey, Galgóczi, Nagy János szótára, Fogarasy's
többek után indulva tettem azokat sajátommá. A munka Kellő
kiállitása végett mindent elkövettem, de távolsagom Pécstől
okozta, hogy sok, mondom, igen sok nyomda hiban kiviil még

Imtex Mihály h. ü.

…susztak be. s kimaradtak. – Teljesse önkényt is elhu…
…habát észrevenni is a bíráló, bátorkodom őszintén beva…
…le följegyezni:

Hol? Olvasd.

föl. Záradék „Zárszó. s ezt mindenkol.
al. rajzát „előlajzát.
föl. fogva, „fogva,
– szüzonyaitol „viszonyaitol,
al. fenyegetett, „fenyegetőzött,
löl. sujesbius „sujesbius,
al. mivel „mivel
– lettek. „lettek."
– megszazorodott. „megszazorodott.
öl. helyzet– „helyzetben
ily nyomós „kis ily nyomós
l. kedélyre, „kedélyre, véleményre
öl. tevékenységben, „tevékenységben, kitűrés a veszélyek
l. Galliát „Galliát, ben, fáradhatlanság
– kettőssége– „kettőssége – duplicatio –
– attenuatum. „attenuatum fatque imminutum.
öl. meggázolt „legázolt
– praedonum „in praedonum
l. illy „ily
– könyitik „könnyitik
löl. kődök „kődöknek
al. nevisenda „ne visenda
eszlet. mivel „mert
öl. Pompeiusrol. „Pompeiusrol. Visszavevés, vagy…
l. diam „diam, az állitás erősitése.
öl. illy „ily
l. előjáróságban „elüjárósagban = sejt mindenütt
öl. mind „mint

91.	6.	lapszelet.	Bővités.	„Bővités. Ismétlés.
–	7.	–	Ellentétel.	„ Ellentétel. Elmellőzés. Romaiak tengeri fölsőbbsége elszámlálással bővittetik.
–	15.	föl	valahn–	„ valaha,–
92.	utósó	–	mindenkik	„ mindenki
94.	4.	lapszelet.	Traductio.	„ Traductio. Transitio.
95.	1.	föl.	hajoztak,	„ hajózott,
99.	20.	–	kap ő	„ kapa,
100.	16.	al.	Pompeius férfiu	„ Pompeius nagy férfiu
102.	5.	föl.	addescentulum	„ adolescentulum
103.	11.	lapsz.	Szólokonság.	„ Szólokonság. Ismétlés.
107.	64.§	föl	irányában a lapszeleten	„ Eredményből.
–	3.	al.	kezzék,	„ kezzék a hadfő,"
109.	utósó.	föl.	frigytársok	„ frigytársak
113.	18.	–	Cnejus	„ itt Cnejus
114.	13.	–	arbitor;	„ arbitrox;
118.	4.	al.	működnek.	„ kik működnek.
–	2.	–	áskálásaiban	„ áskálódásaiba
119.	12.	–	annál	„ aztan
121.	5.	–	végeztett.	„ végeztetett.
–	–	–	későben	„ később
122.	6.	föl.	törvénykezi	„ törvénykezési
–	14.	–	Rosicus	„ Roscius
146.	16.	–	nevüvárosban,	„ nevü várossal,
147.	1.	–	aërio,	„ aerio,
149.	13.	–	természeti és	„ természetes
151.	20.	–	Bisot,	„ Bisót,

…áldozattal esedezem, méltóztassék a bíráltat után árát följegyezni Ebkrpegyűben
…és Kapitolságát Besten: nt. Jaczek Ágoston kegyes szerbe szónoklat tanár –
Vasvár: föt. Répássy József premontrei szerzetes karonsk – –
Nagyváradon: föt. Jakó Jenő" – – – – –
Győrött: Ritter Gábor golgarei könyvkötő uraknál, és Csornán a szolgá…
…nél. Többire szivélyes kegyeibe ajálkozva minden áldás kivánata mellett ma…
…radok Tekintetes s Tudós Tiskár ur

őszinte tisztelője
Bintér Endrefft

Imtex Mihály k.

Csornai Gyarkan.

értelemtévesztők is csusztak be s kimaradtak. - Teljesse önkényt is elhu
dzokat, habár észreveszi is a bíráló, bátorkodom őszintén beva
lani s ide feljegyezni:

Lap	sor.	Hol?	Olvasd.	
15.	27.	föl.	Záradék	„ Zárszó. s ezt mindenhol.
17.	11.	al.	rajzát	„ előrajzát.
19.	15.	föl.	fogva,	„ fogva,
—	16	—	viszonyaitol	„ viszonyaitol,
26.	10.	al.	fenyegetett,	„ fenyegetőzött,
28.	3.	föl.	Sujesbius	„ Sujesbius,
32.	18.	al.	miuel	„ mivel
42.	1.	—	lettek.	„ lettek."
48.	7.	—	megszaporodott.	„ megszaporodott.
51.	6.	föl.	helyzet-	„ helyzetben
53.	10.	—	ily nyomós	„ kis ily nyomós
54.	14.	al.	kedélyre	„ kedélyre, véleményre
57.	11.	föl.	tevékenységben,	„ tevékenységben, kitűrés a veszélyek
—	1.	al.	Galliae	ben, fáradhatlanság
58.	8.	—	kettősségen	„ Galliae, „ kettősége - duplicatio -
—	5.	—	attenuatum.	„ attenuatum satgue imminutum.
61.	13.	—	meggázolt	„ legázolt
62.	9.	föl.	praedonum	„ in praedonum
63.	16.	—	illy	„ ily
66.	4.	al.	könyitik	„ könnyitik
67.	1	—	kódők	„ ködőknek
72.	17.	föl.	nevisenda	„ ne visenda
75.	13	al.	nivel	„ mert
81.	8	lapszelet.	Bompeiusal.	„ Bompeiusal. Visszavevéa, vagy
84.	7.	föl.	diiam	„ diiam, az állítás erősítése.
87.	1.	—	illy	„ ily
88.	11	al.	elöljáróságban	„ elüljáróságban = sőt mindenütt
89.	18.	föl.	mind	„ mint

91.	6.	lapszelet.	Bövités.	„ Bövités. Ismétlés.
—	7.	—	Ellentétel.	„ Ellentétel. Elmellőzés. Romaiak tengeri fölsőbbsége elszámlálással
	15.	föl	valaha-	„ valaha, - bővittetik.
—	utósó	—	mindenkik	„ mindenki
94.	4.	lapszelet.	Traductio.	„ Traductio. Transitio.
95.	1.	föl.	hajoztak,	„ hajózott,
99.	20.	—	kap o"	„ kapá,
100.	16.	al.	Pompeius férfiu	„ Pompeius nagy férfiu
102.	5.	föl.	adolescentulum	„ adolescentulum
103.	11.	lapsz.	Szólokonság.	„ Szólokonság. Ismétlés.
107.	64.§		Sol irányában a lapszeleten	„ Eredményöl.
—	3.	al.	kezzék,	„ kezzék a hadfi,"
109.	utósó.	föl.	frigytársok	„ frigytársak
110.	18.	—	Cnejus	„ itt Cnejus
114.	13.	—	arbitor;	„ arbitrox;
118.	4.	al.	működnek.	„ kik működnek.
—	2.	—	áskálódásaiban	„ áskálódásaiba
119.	12.	—	annál	„ aztán
121.	5.	—	végeztett.	„ végeztetett.
—	—	—	Későbben	„ Későbben
122.	6.	föl.	törvénykezi	„ törvénykezési
—	14.	—	Rosicus	„ Rosciús
146.	16.	—	nevüvárosban,	„ nevü várossal,
147.	1.	—	aexio,	„ aexio,
149.	13.	—	természeti és	„ természetes
151.	20.	—	Bisot,	„ Bisót,

Alázattal esedezem, méltóztassék a bírálat után árát feljegyezni: Ebkrjegyűben
és Kapható ságát Besten: nt. Jaeger Ágoston kegyes tanitó Szónoklat tanár -
Hasán: föl. Répássy József premontrei Szerzetes kanonok - -
Nagyváradon: föl. Jakó Jenő " - - - - -
Győrött: Ritter Gábor polgári könyskötő uraknál, és Csolnán a Szólkö
nél. Többire szivélyes kegyeibe ajálkozva minden áldás kivánata mellett ma
radok Tekintetes s Tudós Tiskár Ur

őszinte tisztelője
Bintér Endre

Dmter Mihály

Egyetemi Gyakor

alázatos
Pintér Mihá

Veszprém, April 3. 1845.

216

Tekintetes Ur,

Különös tiszteletre méltó Uram!

Multkor küldött „némelly magyar szavak iránti észrevételeim" közzététele-
ért alázatos köszönetemet nyilvánítván: van szerencsém ezennel
egy kis nyájas versezetet — melly általam előbb rímekben, aztán
pedig sapphói dalmértékben alakult — ehhez hasonló művet elfo-
gadni szokó valamelliyik kézikönyve leendő beiktatás végett, kül-
deni.

E' tréfás dalnak eredetére, folyó évi József napja ádvent alkal-
mat; a' midőn t.i. egy barátomat egyszer nyájas rímmel tréfásan
megköszöntvén, köszöntésébe ezen eszmét találtam iktatni: „Mint
hogy a' kulacsnak mincs emészthetőbb étele Mint az, ha szárazan
tartatik a' kénge: Ugyanazért teljes reményvégben élünk: Holt
kulacsihoz még ma hozzáfészünk." Nem akarván tehát ezen eszmé-
nek két elsőjét figyelem nélkül elszalasztani: annak bővítésére
vettem magamat; 's így született a' „csutoxadal."

Ha tehát Tekintetes Urasságod méltónak találandja: méltóz-
tassék maga útján közzétenni akár mindkettőt együtt, akár pedig
külön-választva. Véleményem szerént a' rímet valamelly naptár-
ba népdalul beiktatni tán nem volna fölösleges; egyébaránt egé-
szen Tekintetes Ur belátására bízván a' dolgot, vele tetszése sze-
vént intézkedjék; többire teljes tisztelettel maradván vagyok

Tekintetes Urasságodnak

alázatos szolgája:
Pintér Mihály h. ügyvéd.

Esztergomi Gvardián.

Veszprémben, April 30. 1845.

Tekintetes Tiroknok Ur,
Különös tiszteletre méltó Uram!

Folyó hó elején Tettes Urasságodhoz intézett „Csu„
toradal" czimü munkácskámmal ellátott,
's reménységem szerént kéréhez jutott leve„
lem folytában, bátor vagyok ismét jelen
levelemmel megjelenni azon kérésfel: hogy
az idezárt, Berzsenyi Dániel szerént utána„
zott, versseimet valamelly kézkönyvbe – ha mél„
tóknak találtatnának – beiktatni; Csutoradá„
lomat pedig – mellyben időkönben némi javí„
tásokat tettem, 's mellyet itt ismét egészen le„
ixva közlök – ezen most közlött javitásfal –
ha még lehetséges – közzétenni méltóztatsék.

Mi a' javitásokat illeti: elhuzásfal vannak
kitüntetve. Reménylem Tettes Urasságod is be
fogja ismerni helyesebb létüket az előbbeninél;
akármelly helyett az ámbármelly szót pedig épen
a' versmérték kivánja; csorog helyett, az egy„
hangzóság kikerülése szempontjából, helyesebb„
nek találom a' közbeszédben divatzó csurog
szót; mert: csurgó, durgó; nem: dorgó, tehát
nem is csorgó.

Egyébiránt

Egyébaránt, midőn vezérzetemmeli mi to-
tenendéiről leendő értesítetésemért is esedez-
esedeznem: uxi jóvoltiba ajántott, teljes tisz-
telettel maradok

Tekintetes Titoknok Uramnak

alázatos szolgája:
Pintér Mihály mpr
ügyvé

Tekintetes Titoknok Ur, 212a
Különös tiszteletre méltó Uram!

Legközelebb mult Április 30-ról küldött levelem nyo-
mán, a' melléje csatolt vezérzetim közt „Ma-
landóság" cim alatt álló ének utolsó előtti
versében mértók elleni hibát fedezvén föl, s
ugyanazt kijavitni kivánván: kénytelen va-
ték e' levelemmel alkalmatlan lenni; miről
azonban bocsánatot kérek. S egyszersmind az
említett hiányos versnek alább ixt mód szerént
leendő kinyomatásáért esedeklem:

Hősek érez, s mázvány diadalmi boltja
A sebes kornak foga által elvész;

Minek folytában, midőn Tekintetes Uraság,
godat a' netalán előforduló mértók elleni egyéb
hiányok, s a' nyomatás alatti javitás pótlása
és teljesitése végett, ezennel teljes tisztelettel meg-
kérném: uxi szivességébe ajánlott, állandóul ma-
radok

Tekintetes Uraságodnak

Veszprémben, Majus 2. 1845.

alázatos szolgája:
Pintér Mihály h. ü.
mpr

5 4 3 3

5
3
3

ESZPR.
Május 2

Tekintetes Nemes, Nemzetes
Scheidel József ur
a' magyar kir. Helytartó Tanácsnak
Tekintetes Urának
Pesten.

Veszprémből.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Jelen egy dal — tárgyára nézve a' „csatordal“ nál hasznosabb — folyván ki tollamból, bátor vagyok vele Tekintes Urasságodat megkeresni azon tiszteletteljes kérésemmel: hogy ezt vagy a' „Mezei naptárba“ vagy egyéb kézkönyvbe beiktattatni szíveskedjék. Czéljai e' népdalnak könnyen át fogja látni Tekintetes Urasságod amaz tartalmából, s reménylem hogy a' nép szájába leendő dáiára méltónak tartandja.

Egyébiránt alázatos kérésem ismétlése mellett, magamat Urasi jóvoltiba ajánlván teljes tiszteletel maradok

Tekintetes Urasságodnak

Kelt Veszprémben, Julius 25. 1845.

alázatos szolgája
Pintér Mihály
mk.
hites ügyvéd.

Pintér Mihály
h. ü.
mk.

PEST
4

211
212.

Ehrengott Joachim.

Veszprém, Julius 26. 845.

Tekintetes Tzoknak Ux.!

A' tárgy, melly népdalomban foglaltatik, czél„
jával nézve nem megvetendő levén; mint„
hogy nehány érdekes versek ötlöttek ejtem„
be: siettem előbbi – reménnyem szerént kéz„
hez érkezett – levelem nyomába ezen meg„
szaporított dalomat küldeni; kévvén tel„
jes tiszteletel Tekintetes Uraságodat
azért, hogy ezt olyan naptárba, vagy
kézkönyvbe beiktattatni méltóztatsék,
melly a' köznép kezébe eljuthat. Vélemé,
nyem szerént a' „Mezei naptár" lenne
legczélirányosb, ha nem az 1846ki, leg.
alább az utána következő évi; azonban
minthogy a' köznépen kivül egyéb rangu„
akat is érdekel a' tárgy: jó leszen e'
dalt egy más könyvben is közreboczátni.

Bölcs belátására bizván a' dolgot, ma„
gamat pedig ismeretlen létemre is, tapasz,
talt Uri szivességébe ajánlván, vagyok

Tekintetes Uraságodnak

alázatos szolgája:
Pintér Mihály
h. ü.
(mk)

Tekintetes Pirtoknok Ur!

Folyó hó 7-ről hozzám intézett, s általam 9-ik napján vett becses leve-
le folytában bátor vagyok verseim iránt nyilatkozni: misze-
rént én azok közzétételét – miután kézen vannak – egészen tet-
szésére bizom, azon alázatos kéréssel, hogy a' Berzsenyi Dániel
után fordítottak valamelly – illynemü iratokat elfogadó – hírlap-
ban adni méltóztassék; – tán valamire használhatnak.

Én, ha költészet-tanító volnék, tanítványimat igy vezetném a'
versezésbe: mindenek előtt t. i: valamelly jó magyar költőnek – minő
Berzsenyi is – versét adnám fel utánozás végett. S legnagyobb
gyönyört lelnék abban, midőn olly számos főből álló társulat, u.
gyanazon tárgyat, ugyanazon versmértékben, a' hány fő, majd annyi,
félekép előtérentvén, olly sok közül a' legtökéletesbet, mint tanító, az
exederihez mérve kijelelni szerencsés lehetnék. –

A' rejdalt „Bort iszik" méltóztassék az 1847-ki Mezei Naptárba
elhalasztani, de illy javitással:

E' helyett:

Sehez nélkül egész helyet bizok én,

tétessék:

Sehez nélkül változott telket bizok én.

E' helyett:

Ki az ház, a' ki boldogabb nálamnál?

tétessék:

Ki boldogabb e' szerént ház nálammál?

E' helyett:

Ő' is vipont, s az Isten megengedte,
Hogy férjévé lehettem énekie.

téreslyék:

Ő' is vipont, s megengedte Istenünk,
Hogy egypar hiv házastárs lett belőlünk.

E' helyett:

Volt az idő, mikor én is búsultam

téreslyék:

Volt az idő, mikor én is bánkodtam.

E' helyett:

Ostromyelet mahelnap ebből nyerek

téreslyék:

Ostromyelet én mahelnap itt nyerek.

Az leme tehát alázatos könyörgésem összege, hogy népdalomat az 1847 Mezei Naptárba; Csutorádal-omat valamelly hirlapba adni, nekem pedig tö röxi alkalmatlankodásimért megbocsátni méltóztassék; ki teljes tisztelettel maradok

Tekintetes Uranak

Veszprémben, Sept. 11. 1845.

alázatos szolgája
Pintér Mihály.
(mk 3)

Népdal.

212.e

Bort iszik a' szőlős gazda, jól teszi,
Tőle senki e' jogát el nem veszi;
Ki meg tudja a' szőlőtől kapálni:
Szabad annak szőlőlevet használni.

Nehéz dolog a' szőlőben kapálni,
Nem kell a' bort a' kapástól sajnálni;
Ki nem félti kapanyéltől tenyerét,
Ne egye az bor nélkül a' kenyerét.

Lőre mellett kapálgattam egykorban,
Szegény béres szolgalegény-korombam;
Fukar gazdám a' jó borát eladta,
Üzletét a' balgatag meghagyta.

Óh be dőre én előttem az ollyan
Szőlős gazda — csak kimondom komolyan —
A' ki maga termeszti a' jó italt:
Mégis lőrével látja el az asztalt.

Mióta én gazdaságra szert tettem:
Sohasem volt még hig lőre előttem;
De munkásom sem lát nálam üzletét,
Bort iszik, ki nálam hagyja eszét.

Szabad ember voltam mindég, s vagyok is,
Szabadságban kedd élgenek mások is;
Munkásomat én rabul nem tekintem:
Légyen velem egy italon, s kenyéren.

Esztergomi Gyarmán.

Szabad haza polgárjává születtem,
Szent is az ő" törvénye énelőttem.
A'mi'dót kíván tőlem a'közjó
Megfizetem: korsim előtt jár négy ló.

Egy jó lelkészt hozott Isten falunkba,
Megtanított fát nevelni, s azóta
Egy szomszéd sem szorul másra gyümölcsért;
Áldja is őt minden lakos-e'jóért.

Házam körül sok gyümölcsfát neveltem—
Már mint gyermek a' gyümölcsöt kedveltem;
Van is mindég elég gyümölcs házammál:
Ki az hát, a'ki boldogabb nálammál?

Egy jó darab homokos volt telkemben,
Gondolkodtam, hogy hasznossá mint legyen?
Elmentem én csermakkért a'Bakonyba,
S elszaktam azt a'sivatag homokba.

Megkevertem a'homokot agyaggal,
De csak ott, hol beültettem azt maggal,
Trágya volt az agyag közé keverve,
Nem maradt az én homokom heverve.

Nézze meg most akárki az új erdőt,
Még csak alig haladt meg tíz esztendőt:
Már előre látom azon szép jövőt,
Midőn berme fát nyers fiam, s legelőt.

Somot szedtem a'Bakonyban éretten,
Kemény magvát ennek is elbíztettem;
Kerítése kis erdőmnek somberek:
Ostornyelet maholnap ebből nyerek. —

Megfordultam a'szerencsém határán,
Selyemkendőt visel ottan minden lyán;
Selyembogár-tenyésztéssel mulatgat,
Selyemkötény keríti, nem patyolat.

Én is kezdek már szederfát nevelni,
Levelével selyemhernyót etetni;
Nem elégszem meg a'fátyol-kendővel:
Fölcserélem nem sokára selyemmel.

Volt énnekem hív szeretőm egy kedves,
Úgy szerettem, mint a'vasat a'mágnes:
Ő is viszont; s az Isten megengedte,
Hogy férjévé lehettem őnekie.

Főkötője selyemből van bokrosan,
Selyemkendő" födi nyakát csinosan;
Ki a'selymet maga tudja művelni:
Szabad annak selyemruhát viselni.

Volt az idő", mikor én is busultam,
Majd csaknem az életről is lemondtam;
De az Isten kérésem meghallgatta:
Óhajtásom kellő" részét megadta.

Ʃ így lett gazda a' szolgából szaporán. —
Boldogságban éldegélek Boldogfán. —
Jobbágynevem soha meg nem tagadom,
Ő hazámnak az adómat megadom.

Veszprémben, Julius 26. 8.

Csutoradal.

Nincs ez életben gyönyörübb dolog, mint
Hiv barátinkinak seregében élni,
Ʃ a' barátságnak szivogatni kelyhét
Édes öröm közt.

Hogyha a' bal sors veszen üldözőbe,
Ʃ ezer gondok sziveink epesztik:
Hiv barátinkkal panaszunk közölvén
Bánk elenyészik.

Ʃ minthogy a' bánat borozásban enyhül;
Ʃ megszünik torkunk epedése szintén:
Kétfeles hasznát vegyük e' kulacsnak
Sorra köszöntve.

Rajta! vigadjunk feleim! kiket most
A' barátság szent kötelécke tart itt;
Semmi bánatnak helye itt ne légyen
A' csutorák közt. —

Óh te erdőknek gyönyörü növénye
Jábor! a' mellyből kulacsot faragnak;
Te vagy a' fák közt igazán becses, mert
Csókra növél föl.

Nincs az erdőkben jelesebb fa, mint az,
Mellyet a' mester csutoráxa méltat;
Mesterek közt nincs vagyogóbb müvész, mint
A' csutorás-kéz.

Hogyha kedves nőm fiakat szül egykor
Eskövésemmel fogadom, hogy őket
Semmi művészhez nem adom, hanem csak
Mind csutorához.

Óh be fölséges gyönyörü találmány
A' kulacs-gyártás! Remek a' kulacs, ha
Öble kétperhat kupa bort bevészen:
Terhe nagy is bár.

Megfogadtam bár nem emelni nagy súlyt;
De szabály egy sincs kifogástalan: hát
Nagy kulacs terhén helyes a' kivétel
Nemde barátim?

Jer kulacs, jer hát csobolyóm rokonja!
Hadd emeljem föl kötyogó fakérged;
Bárha történjék szakadás inamban:
Rajta nem aggok.

Óh hazánknak leggyönyörübb edénye!
A' magyar háznak dísze, éke, fénye!
Bemed áll legjobb italunk; de nincs is
Másod előttünk. —

Nincs ivó-eszköz jelesebb tenálad;
A' te szük gégéd igazán kiméxi
A' mi torkunknak mi esik javára
Egy lenyelésben.

Gazdaságos vagy; de mi több: az embert
Józanon tartod, ha egész nap a' te
Társaságodban mulat is. Jez ám a'
Fö' becsed éppen.

Fussatok tőlünk poharak, s palaczkok;
Fuss arany serleg, bilikony, kehely! Bö'
Szájatok minket ne tegyen pazarrá
Sem nagy ivóvá!

Jobb izü nékünk kulacsunkból a' hig
Lőrc is, jobb mint bilikonyból a' kül
Földnek akármelly bora is; mivel szép
Vékonyan adja. —

A' magyar zsoldost te teszed vitézzé,
A' te kebledből csorog a' vitézség;
Hogyha öblödből ihatik: legottan
Vezve az ellen.

Fegyverek közt hát te vagy a' legelső';
A' vitéz névnek dísze téged illet;
Ágyuk, és puskák nyomodat sem érik
Képező edényünk!

Szép találmány vagy, neved a' magyarnak
Drága földéről soha nem tünem el;
Ajka minden nap szopogatja ajkad,
Ő nő becsed ezzel.

Engemet tőled maga a' halál sem
Vonhat el; mert majd te leszel koporsóm
Vánkosát képző' fa-szijácsom, és így
Rajtad elalszom.

Sőt mivel mostan vigadunk mi együtt,
S végre egymással nyugoszunk is el majd:
Szent hitem táplál: teveled kelek föl
Végtelen élni. —

Népdal.

Bort iszik a' szőlős gazda, jól teszi,
Tőle senki e' jogát el nem veszi;
Ki meg tudja a' szőlőtőt kapálni:
Szabad annak szőlőlevet használni.

Nehéz dolog a' szőlőben kapálni,
Nem kell a' bort a' kapástól sajnálni;
Ki nem félti kapanyéltől tenyerét:
Ne egye az bor nélkül a' kenyerét.

Lőre mellett kapálgattam egykorban,
Szegény béres fogalegény - koromban;
Fukar gazdám a'jó borát eladta,
Czigerejét a' balgatag meghagyta.

Óh be dőre én előttem az olyan
Szőlős gazda – csak kimondom komolyan –
A' ki maga termeszti a' jó italt:
Mégis lőrével látja el az asztalt.

Mióta én gazdaságra szert tettem,
Sohasem volt még tiz lőre előttem:
De munkásom sem lát nálam czigerét,
Bort iszik, ki nálam hagyja erejét.

Szabad ember voltam mindég, s vagyok is
Szabadságban hadd éljenek mások is;
Munkásomat én rabul nem tekintem:
Légyen velem egy italon, s kenyéren. –

elője
nh.
Esztergomi Gvárdián.

Szabad haza polgárjára születtem,
Szent is az ő törvénye énelőttem;
Á'mi adót kíván tőlem a' közjó
Megfizetem, kocsim előtt jár négy ló.

Boldogfalván szabad jobbágy vagyok én
Jeher nélkül egész helyet bírok én;
Földesuraban édesatyját uralok:
Sem tizedet, sem robotot nem adok. —

Egy jó lelkészt hozott Isten falunkba,
Megtanított fát nevelni, s azóta
Egy szomszéd sem szorul másra gyümölcsért,
Áldja is őt minden lakos e' jóért.

Házam körül sok gyümölcsfát neveltem,
Már mint gyermek a' gyümölcsöt kedveltem;
Van is mindég elég gyümölcs házamnál:
Ki az hát, a' ki boldogabb nálamnál?

Megfordultam a' Szeremség határán,
Selyemkendőt viselottan minden lyán,
Selyembogár-tenyésztéssel mulatgat,
Selyemkötény keriti, nem patyolat.

Én is kezdek már szederfát nevelni,
Levelével selyemhernyót etetni;
Nem elégszem meg a' kaxton-kendővel,
Sőt vetélkedem nem sokára selyemmel.

Volt énnekem kis pexetőm egy kedves,
Úgy szerettem mint a' vasat a' mágnes,
Ő is viszont; s az Isten megengedte,
Hogy párjává lehettem őnekie.

Sőkölője selyemből van bokrosan,
Selyemkendő fődi nyakát csinosan;
Ki a' selymet maga szerzi, s tenyészti:
Szabad annak selyemruhát viselni. —

Volt az idő, mikor én is búsultam,
Majd csaknem az életről is lemondtam;
De az Isten kérésem meghallgatta:
Óhajtásom kellő részére megadta.

S így lett gazda a' szolgából szaporán.
Boldogságban éldegélek Boldogfán;
Jobbágynevem soha meg nem tagadom,
Jó hazámnak az adómat megadom.

Vége.

Velt Veszprémben, Julius 22. 1845.
Pintér Mihály h. ü. által.

5 4 73 73

A' csermelyhez.

Ó te kis csermely! noha tétovázva
Folyasz is öblödben: de ugyancsak arra
Tekersz, hová én is busuló kebellel
Vágyom ezuttal.

Vedd tehát buzgó könyüit szememnek
Gyorsz vizedhez, 's bús epedésemet rejtsd
Bájoló hanggal recsegő' ezednek
Titkos ölébe.

'S vidd el, ó vidd el zokogó zörejjel
Baxtodon lévő' amaz ékes éden
Szegletén álló kalyibához, és ott
Nyögd ki nevemben.

Ő' talán most ott mulat a' virágok
Közt, kihez titkos követül menendesz;
'S tán nem is gondolkodik a' kevély szüz
Rólam ezennel.

Ó talán benned mosogatja lábát
Büszke tündérkém, 's nem is érzi, hogy hív
Könnyeim, csókkal simogatva tagjait,
Folynak elötte?

Menj, mutasd fényes tükövödben halvány
Képemet, 's égő' szivemet; mutasd meg
Mennyi fájdalmak nyila sebheté máv
Keblemet ézte.

1838.

Óh, mutasd mint lankadok, és miként sír
Két szemem; s mondd hogy rövid év lefolytán
Gyöngy virágként hervadok exte el, s így
Áldozom éltem.

Mondd, hogy ő töltsön kegyes írt szivemre
Hív kezével; vagy vagyogó szeméből
Éjtsen egy csepp szánakozó könyücsket
Lelki sebemre.

Esdeklő szerelem.

Íme a' nap már vagyogó tüzével
Elbucsuzván, szép mosolygova lép föl
A' szemérmes hold halavány világa
Tiszta egünkre.

Édes álmot leng hives esti szellő;
Örömes a' kék ég, s nyugodalma e' nagy
Föld kerekségét szeliden behinti
Titkos örömmel.

Minden örvendez, s nyugoszik az éjnek
Néma kebleben: csak az én sivárva
Nyilt szemem részt nem vehet a' nyugalmak
Szép öröméből.

Arra, és lankadt fejemet lehajtom:
Óh de a' sok gond riadása fölver
Rakhamar, fáradt kebelem temérdek
Hínok emésztven.

Bágyadásom bár szememet bezárja
Néha: az tüstént kinyilik epesztő
Könnyem árjától, s mosogatja halvány
Képem özönként.

Semmi nem képes sebeit szivemnek
Hínja árjából kiemelni, óh nem;
Minthogy azt forró szerelem emészti
Minden erében.

Csak tenálad van szivem íve; csak te
Tudhatod sérült sebeit javítni,
A' ki keblem hév szerelemre gyujtád —
Óh deli tündér!

Segedet várnak kifeszülve mindkét
Karjaim; téged sivalomra olvadt,
Égre függesztett szemeim zománczai —
Angyali lélek!

Egy tekintésed megölőm lehet; s egy
Villanásod majd lehet idvezítőm:
Szánj meg, és gyógyíts kegyesem. ne hagyjál
Holtig epedni.

Sülyedek! nyujtsd hát kezeid kegyes lény!
Míglen éltemnek heve éget; a' míg
Lankadó ajkim piros ajkaidra
Semmi erom van.

1838.

Mulandóság.

A' hol a' szikatnek mohosult tövéből
Szép ezüst-színben buzog a' patak ki;
S a' hol a' csermely moxajától éles
Hangot üt a' völgy;
A' hol a' sziklák az egekbe nyúlnak,
S százados tölgyfák verik a' fölöttünk
Szárnyaló felhők ragyogó szegélyit
Zöld teteikkel;
A' hol a' szőrnyű vadonak csudája
Gyává pompával tetemes gyönyört, — és
A' kies természeti látovány nagy
Borzadozást szül;
A' hol a' várfal düledékin ősz kor
Lelke leng; és a' beszakadt sziroknak
Zöld mohos hantin zeneg a' halotti
Bánatos ének:
Itt az ábrándok gyönyörü hazája;
Százezer képek közepette; itt van
Bölcs Plutárch karján helye, a' valódi
Lelkesedésnek.
Fátyolát itten veti félre a' bölcs
Visszanézés, a' lefutott időknek;
Itt emel sátort az igaz buvárzja
Önkebelének.

A' világ minden zajogása nélkül,
Képzeléseimnek heves árja közt, itt
Bújdosom, mélyen kebelembe-fállva
Ásva magányban.
A' magas kőszirt tetején amott, egy
Düszta vár áll, és mohos homlokán bús
Régiség látszik szomorogni sok száz
Évei multán.
Hajdan ez fényes palotája volt a'
Hős diesőségnek; vala győzhetetlen
Honja a' bátor szivü bajnokoknak
Régi időkben.
Hajdan ezt számos torony ékesité,
Mellyek a' felhők folyamát emelték:
S íme mostanság megalázva dülnek
Ormaik ősze.
Ott az eldült sziklövek omladéki.
Közt, hol a' lelkek kelegetnek, és a'
Gömbes éjfélt bús zokogás zavarja
Ásva nyögéssel:
Ott nyugosznak szét-töredezve elszórt
Oszlopok közt, most örökös homályban,
Föld alatt, a' nagy hirü bajnokok, kik
Voltanak egykor.

1838.

Fönt ama' kormos kövü ablakoknál,
Hol borostyánfü szövi a' falat bé;
S a' mohos szobrok derekán jelenleg
Zöld iszalag lógg:
Ott bucsázott szív-szakadozva a' hölgy
Élte párjától, mikoron viadra
Elszakasztá hív kebelétül őtet
A' hadi kürtök.

Ott tekintett ő' lefelé ijedten —
Bajvivó fényét epedezve nézvén —;
Ott esett ismét dobogó kebellel
Győztes ölébe.
Ott az agg bokrok szakadó falánál,
Hol bagoly, s vércsék huhogón sivítnak;
És az áztalmas repedésü helynél
Hol fü suhong most:
Ott ivák egymás ere vére kelyhét
Párduczos bajnok magyar eleink; és
Ott nyeré bérét diadalmiért a'
Győzni tudott kar.
Ott ama' bércz-fal tetejében álltak
A' szüzek, pártát viselő fejekkel,
A' midőn a' hon legerősb vitézi
Hadba rohantak.

Ott ama' roppant kapunál zenegtek
Haxsogón a' táxogatók örömzajt,
A' midőn nyerxvén hazatértek a' hős
Haverra sjülettek.
S ott, hol a' győztes fiatal leventék
Öj toborz-tancz közt szabadon mulattak,
És az érzékeny szerelembe olvadt
Párok örültek:
Mostan a' gyászos düledékeken bús
Éjelek kormos köde éjtszakáz, és
A' riasztó táj zokogó fuvalmak
Hangja borítja. —
Igy mulik tőlünk örökös homályba
A' világ tündér ragyogása; igy vész
Minden, a' mit csak szemeink előtt most
Nagynak itélünk.
Hősek érez, s márvány diadalmi boltjai
A' sebes kornak joga ~~folerészti~~ által elvész;
S a' világ-dülők dicse mint az álom
Mén feledésbe.
A' ki nagy lelkén ma az égbe szárnyal
Bölcsleg: az holnap kavi kisdedekkel
Egy közös sír bús üvegébe száll; — mert
Illyen az ember.

1858.

Szerelmes bánkodás.

Itt, hol a' csermely kanyarogva futkoz
A' hüves bükfák töveit locsolván;
Én pedig búsult szivem évezésit
Zengem epedve:
Megjelensz forrón epedő szivemben
Ó kegyes lélek! s kebeledbe hajlok
Képzelésemnek tefeléd özönlő
Tengere habján.
Hogyha a' bús hold halavány világa
A' vizek tükrén epedezve reszket:
Téged óhajtlak szemeimnek ömlő
Zápora közt is.
Hogyha a' hajnal ragyogón pirosló
Színbe öltözvén, az egekre fölhág:
Lankadó szivvel teutánad óhajt
Akkor is árvad.
Hogyha hűs völgyek szomorú ligetjén
Bújdosom tenger kinom előtt: ott is
Csak te vagy mindég egyedüli tárgya
Bús kebelemnek.
Hogyha házamnak kebelébe vontan
Sok keservim közt magamat bezárom:
Könnyel-ázott bús nyoszolyámban is csak
Téged óhajtlak.

Reggel is mindcsak siralomra nyilnak
Két szemeimnek majd-kiapadt zománczai;
Este is szintén teutánad árad
Könnye szememnek.
Óh siratlak, míg könyüimnek árjait
A' nehéz bánat ki nem égetendi;
Míg be nem húnynak szemeim, s szivem még
Nem szakad érted.

Csutorádal.

Nincs ez életben gyönyörübb dolog, mint
Hiv barátinknak sereglében élni,
S a' barátságnak szivogatni kelyhét
Édes örömközt.
Hogyha a' bal sors veszen üldözőbe,
S ezer gondok szíveink epesztik:
Hiv barátinkal panaszunk közölvén
Bánk elenyészik.
S minthogy a' bánat borozásban enyhül,
S megszünik torkunk epedése szintén:
Kétszeres hasznát vegyük e' kulacsnak
Sovra köszöntve.

1838.

Rajta! vígadjunk fiaim! kiket most
A' barátság szent köteléke tart itt;
Semmi bánatnak helye itt ne légyen
A' csutorák közt. —

Óh te erdőknek gyönyörű növénye
Gábor! a' mellyből kulacsot faragnak;
Ge vagy a' fák közt igazán becses, mert
Csókra növél föl.
Nincs az erdőkben becsesebb fa, mint az,
Mellyet a' mester csutorára méltat;
Mesterek közt nincs jelesebb művész, mint
A' csutoráskéz.

Hogyha kedves nőm fiakat szül egykor:
Eskűvésemmel fogadom, hogy őket
Semmi művészhez nem adom, hanem csak
Mind csutoráshoz.

Óh be fölséges gyönyörű találmány
A' kulacs-gyártás! Remek a' kulacs, ha
Öble kétszerhat kupa bort bevészen
Terhe nagy is bár.
Megfogadtam bár nem emelni nagy súlyt;
De szabály egy sincs kifogástalan: hát
Nagy kulacs terhén helyes a' kivétel
Nemde barátim?

Jer kulacs, jer hát csobolyóm rokonja!
Hadd emeljem föl kotyogó fakérged;
Bárha törtenjék szakadás inamban
Rajta nem aggok.
Óh hazánknak legragyogóbb edénye!
A' magyar háznak dísze, éke, fénye!
Bemed áll legjobb italunk; de nincs is
Másod előttünk.

Nincs ivóeszköz jelesebb tenálad;
A' te szűk gégéd igazán kiméri
A' mi torkunknak mi esik javára
Egy lenyelésben.
Gazdaságos vagy; de ami több: az embert
Józanon tartod, ha egész nap a' te
Fáradságodban mulat is. Ez ám a'
Fő" becsed éppen. —

Fussatok tőlünk poharak, s palaczkok;
Fuss arany serleg, bilikony, kehely! "Bo"
Szájatok minket ne tegyen pazarrá,
Sem nagy ivóvá.
Jobb ízű" nékünk kulacsunkból a' hig
Lőve is, jobb mint bilikonyból a' kül-
Földnek ámbár mellyborra is; - mivel szép
Vékonyan díja. —

1858.

A' magyar zsoldost te teszed vitézzé;
A' te kebledből csurog a' vitézség;
Hogyha öblödből ihatik: legottan
Verve az ellen.
Fegyvernek közt hát te vagy a' legelső;
A' vitéz névnek dísze téged illet;
Ágyuk, és puskák nyomodat sem érik
Hőpezős edényünk!
Szép találmány vagy, neved a' magyarnak
Dvága földéről soha nem tünend el;
Ajka mindenkor szopogatja ajkad,
I' nő becsed ezzel.
Engemet tőled maga a' halál sem
Vonhat el; mert majd te leszel kopoxsóm
Vánkosát képző fa-szijácsom, és így
Rajtad elalszom.
Sőt mivel mostan vigadunk mi egygyütt,
I' végre egymással nyugoszunk is el majd:
Szent hitem táplál: teveled kelek föl
Végtelen élni.

Pintér Mihály h. ü. Vesz.

mk.

Érémben Apr. 30.
845.

1838.

Veszprém, nyáreló-hó 1. 1848.

Tekintetes Titoknok ur! 213

Általam a jelen korszellemhez alkalmazott honfi-dal
és hős-dal cimü versezeteimet van szerencsém
közölni olly megjegyzéssel: hogy azokból külön
külön egy példány kék papiru a magyar tudós
társaság levéltárába tétessék; ha az 1848: XVIII.
40. §-sza a nemzeti muzeumról nem gondoskodott
volna: akkor egy egy példányt annak számára ki-
várnék fordittatni; de igy a többit méltóztassék
sajátjaul megtaxtandó egyszázon kivül, oda fordit-
ni, hova tetszeni fog.

Én a honfidalt még némi javitással szándé-
kozom kinyomatni amyjival inkább ü: mivel a
nyomásba két rövidito" jel, s az utolsó vers első
sorába ezen szó helyett: névhez, vérhez czimzett be
a nyomók vigyázatlanságából s az én elnézésem-
ből igazitás alkalmával. Majd azon ujból is fogok
küldeni hasonló használatra. Többire tisztelettel
maradok

alázatos polgája
Pintér Mihály k. ü.
mpk

Tettes Urnak

VES7PR
11 Sep

Tekintetes, Nemzetes, es
Erkedel Szepes vendeg
a' magyar t. Társaság Titoknokának
Kulsonos tisztelettel
Pesten.

Hős-Dal

1848-ad évi tavaszutó hóra.

1.

Most nyilik a szelid rózsa bimbója.
Ki van tüzve édes hazánk zászlója;
Sok szép ifju fölesküszik alája —
Ezt kivánja most a magyar hazája. —

2.

Én magam is katonának beállok,
Igy legalább megsiratnak a lányok;
Híni fognak ezerednél vitéznek,
Nem sokára kapitánynak neveznek.

3.

Acél-dárdát csináltatok magamnak,
Szép cimerét rá-vágatom honomnak,
Rózsafából készítetem a nyelét,
Szeretőmnek rá-metszetem a nevét.

4.

Hűs hajnalban kél a vitéz utazni,
Harmat-gyöngyel szok ollyankor mosdani:
Nyilt rózsákról szedi a fris harmatot,
Illat-csókot ád a szüznek tucatot.

5.

Kard és puska a magyarnak fegyvere.
Virágos az én szeretőm kebele;
Rá-hajulok megszagolni virágját,
S egyuttal megcsókolom két orcáját.

6.

Vörös, fehér, és zöld szinek öszvesen
Ékesítik a magyar hont diszesen;
Illy szinekből készitsd rózsám! ruhádat,
Ha szereted tiszta szivből hazádat.

7.

Háromszinü selyem zászlók lobognak,
De a lányok körülöttük zokognak;
Ne sirjatok hőn szerető leányok!
Drágább legyen kedvesteknél hazátok.

8.

Ne keseregj, ne szomorkodj magyar Szüz!
Majd szeretőd homlokára babért füz:
Vitéz legényt illet csak a zöld babér.
Katonának nincsen ennél drágább bér.

9.

Közlegényből lesz a hadnagy s kapitány,
Acél-patkó lova lábán szikrát hány;
Illy dicső a magyar finak élete,
De van is a lányok előtt kelete.

10.

Ne siránkozz, vigan légy itt lány-sereg!
Hol vitézi dal zengedez, s kard csereg.
Három évre viszszatérünk, szép Szüzek!
Addig is hát Isten legyen veletek.

Illy cimere van a magyar hazának,
Duna, Tisza, Dráva, Száva itt vannak:
Mind a négye igen jeles folyó viz,
Légyen magyar ki belőlök inni visz.

Fátra, Mátra, Tátra hegyek határán
Magyar nyelven beszéljen most fi és lány.
Ugy lesz erős, ugy lesz boldog e haza:
Ha egyetért ennek minden magzata.

Veszprémben tavaszutó **27**-*én* **1848**.

Készité
Pintér Mihály
hites ügyvéd.

Honfi-Dal.

Hála Isten fejlödik a szabadság!
Kicsinyenként eltünik a szolgaság.
Kiküzdi az emberiség jussait,
Viszszanyeri a magyar is jogait.

Ideje is hogy szabaddá lehessen,
Szabadságban örökös részt vehessen.
Légyen magyar a magyarnak mindene,
Ugy áldja meg öt az egek Istene.

Magyar legyen a magyarnak mindene,
Azt kivánja a magyarok Istene.
A magyar pap magyar nyelven misézzen,
Honi nyelven kereszteljen, s temessen!

Fejedelmünk lakjék a hon közepén!
Akár Pesten, akár Buda tetején.
A budai palotája régen kész;
Ujat is tud épitni a magyar kéz.

Lakjék köztünk koronázott királyunk!
Védelmére éjel nappal ört-állunk;
Ferdinándunk az ötödik nagy lehet,
Nyerje is meg kebelünkben e nevet.

Magyar hazánk bányáinak érceit,
Honi nyelvünk ékesitse pénzeit!
Nyomjuk rájok kedves hazánk cimerét,
Hadd viselje arany, ezüst bélyegét!

Hadd ragyogjon honi nyelvünk s cimerünk,
Nagy hazánkhoz s koronánkhoz hűk legyünk!
A magyarnak magyart dulni nincs joga,
Egyetértsen! Ez legyen a' jelszava!

Szép cimere van a magyar hazának!
Duna, Tisza, Dráva, Száva benvannak
Mind a négye igen jeles folyó viz,
Légyen magyar, ki belőlök inni visz!

Fátra, Mátra, Tátra hegyek határán
Magyar nyelven beszéljen hát fi és lyán!
Ugy lesz erös, ugy lesz boldog e haza,
Igy reménylem hogy rávirad valaha.

Érsekkereszt ragyog a hon cimerén,
Három hegyünk középsője tetején.
Érsekünket kiáltsuk ki szabadnak!
Hadd misézzen magyarul a magyarnak!

Honi lotri szaporítsa kincsünket!
Ne fogyaszsza az idegen pénzünket!
Bár nem nyer is rátett pénzén a tevő:
Nem veszt vele, hazájának fizet ő.

Nem magyar az, nem is igaz hazafi.
Ki a maga felenyáját gyülöli.
Nemes legyen minden magyar, nem paraszt!
E' szép névhez a mi illő tegye azt!

Nemes vérhez nemes tettek illenek:
Tényeitek hát nemesek legyenek!
Jó honfiak, s hü testvérek legyetek!
Igy lesz Isten szent áldása veletek.

Tavaszelő 31-én 1848.

Készité:
Pintér Mihály
h. ü. Veszprémben

5 4 3 3

716

Jász Berény d. 10-Jan. 831

Tekintetes Professor Ur.

Közelebb Aug. 4 Holnapban hozzám Rúlött Tek. Ur. Országosnak becses Levelének következésében, a. gonnal a N. Jász és Nag Kun Kerületben egy Circularis Levelet közre bocsájtottam, azon Kiadandó Orvosi Tár Árim, s'evö folyó Esztnek megszerzésére az Orvosi Karhoz tartozandoknak nagon ajánlottam, Valoban Magyar Hazánki Tek. Országoknak' esen meg tsekedni sem akarnak, hanem a Köz hasznot tekintvén, nag Köszönettel fogadják, és akárt Kötelesség szerint Tek. Redactor Urak el ne nyerjék, nagon örvendenek, hog oly Részletes Hasznak fáradságon terhes munkát magokra vállalták, az meg nagobbitja örömömet, hog az egész Redactor Választ Földim — A Kerület a N. Jász Megyében szerzett Prenumerantsok Neveit Tek. Országodnak be mutatom, sem áraval együt, nag Köszönettel vévén azon ajánlott

vett

Meg Jutalmaztatott, ha az Isten Istenhe, Cs
olly igyekezettel volnék a Rög hasonnak el
dtekben.
A Orsán a N. Bag Kun megyéből a Bran
emennyokkel Bevei, és Aratásonnal Ket
Sigtokk Pestre Kübeni fogom; Mert a
a Ket megyében Meg igirtem, hog Mint P
vala Ki hozatatásától, mint Kinek Kinek
Rögtöz Gondóltatásárul a terhet Magam
vállalni fogom.
A Pesti Kun megyében is Járadságomat
Ki terjesztetten voltna, de akkor Tudomna
vegen, hog Ket Kiadagod Bonod Samuel
Pöstöni Veral jo Ismeretségben vagon, a
Kunte Miklóson lakik, nem is Pestelke
keteh, hogy azzal mian régen Rögzitni méltóztatot
Egyéb arant a Midőn Magamot tovabbi
szivel Barátságban ajánlanám, álhatatos
Tiszteletteh vagok.
Ket Una Segednek Alázatos Szolga
Pikler Thodosi
Dkr Superint

N. Kún Megyében levő Bognamcran
sok Körösztkeziendők.

Pikler Theodosi Dkr Superint Jász Berény
Borosi Sándor Ds. Sz. Seb orvos Jász Berény b. k.
Balog Miklós Város Seb orvos Árokszállason
Bangárdi János " " " Jász Agathán
Virágh Istvan " " " Kisújszen
Kertész Jozsef " " " Tiszaorun

Ide rekesztett 25 fl Bank notaban

24 24/2

718

Tekintetes Titoknok Ur,
legmélyebben tisztelt Uram!

Ez év folyásában szerencsém levén a Sz. István társulata egyik havi gyülésén Tekintetes Urral találkozni, akkor méltóztatott emliteni, misszerint én a Szathmári Püspök ő excellentiájat, Ipsenben boldogult Hám János uras illetö könyvedes (vagy irományokat?) által vettem volna elküldés végett. — Most, legközelebb ismét a pesti Zárda Gvardiánja, ft. Dank Agapius által méltóztatott erre figyelmeztetni. — Dank ur levele f. hó 11-én érkezett, de én csak 19-én olvashattam, mivel testvéreim s rokonim látogatására Vas-megyébe kirándultam, hol huramosb időt töltöttem. S ez az oka, hogy csupán válaszolok a kérdésre.

A mi a Szathmárba küldendö könyveket vagy irományokat illeti, abban legkisebb tudomásom sincsen; hanem a vélemény, mintha én vettem volna át, talán onnét származhatott, hogy a mult évben, csakugyan vettem át egy csomag könyvet Tekintetes Urtól a Magyar Academia előszobájában, de azok nem Szathmárba, hanem Egerből Szombathelyre valának küldendök ft. Szenczy Imre Urnak, mint Tacitus fordítójának, (Emert úgy hallám, hogy ama csomagban Tacitus magyar példányai valának.). E csomagot, a megbizás szerint, Dank Urnak által adtam, ki azt el is küldötte Szombathelyre. — Ezen kivül semmiféle könyveket által nem vettem, és nagyon sajnálom, mind azt, hogy a könyvek elvesztek, mind pedig, hogy az elsévedés nevemet bélyegzi; ellenben örömö megnyugvásomnak tartottam volna mind a megbizást, mind ezirántkeresése jóhiszemü annak pontjával, — kivel pedig soha semmiféle összeköttetésben nem állottam, s a Szathmárival, s maga Szathmár előttem teljesen ismeretlennek, mert ok soha sem voltam, és senkivel az ottaniak körül még csak levelezési ismeretségben sem állottam. — Egyébiránt, rövid idö alatt le fogok menni Pestre, s akkor, ha tisztelhetnem személyesen, élöszóval is nyilatkozni fogok.

Maradván

Tekintetes Titoknok Urnak

legalázatosb tisztelöje
Pivy Ozirjek mk.
esztergomi Gvardián.

Esztergom. Junius 20. 1858.

Tekintetes,
Tudós Tanárok,
Kivánt, Lemásolt Értekezés.

Pesten,

5 3 2

221

Tisztelt Toldy Úr!

Ihres ajánlatát igénybe venni, szedezem, méltoztassék az említett Szepiczky-féle kéziratot előbbi áttekintés végett hozzám küldeni, hogy tanácsa szerint begott nyomtatás alá kerülhessen.

Meggyőződésem mély tisztelettel maradok

alázatos szolgája
Budhorszky

Pesten Aug. 21kén 1859

A Monsieur François de Tolédy
Secrétaire perpétuel de l'Académie
française
de Nice

302 fol 13

Pest jul. 25. 839.

Különösen Tisztelt Nagy Érdemű Tekintetes Titokuok Úr!

Ő Herczegsége a Hazánk Primása Fő Ispányi Hivatalába ik. tétsaker többek között engemet is Tekintetes Esztergom Megyének Táblabirájává kinevezni méltóztatott; Kérem tehát a Tekintetes Titokuok Urat, hogy ezt a' crimet a' Névkönyvbe nevemker irattatni méltóztassék.

Ki egyéb avánt, tapasztalt Jóindulatjába és Hajlandóságába magamat ajánlvan, megkülönböztetett Tisztelettel maradok

A' Tekintetes Titokuok Úrnak

Pest Julius 26. kán 1839.

lekötelezett alázatos szolgája
a' igaz tisztelője
Podhradczky József mk
Kamarai s amuzeum Tiszt. Academiai
levelező tag, és Tekintetes Tremsteni és Esztergom Vármegyének
Táblabirája.

Tekintetes Nemes Nemzetes és Vitézlő

Dr. Schedel Ferencz Úrnak

mint a Magyar Academia Nagy Érdemű

Tiztoknokának Meg különböztetett Tiszteletével.

Hivatalából

Pesten

Kiggyó Utcza 403. Szám

2226

Különösen tisztelt Nagy Érdemü Tekintetes
Titoknok Úr!

Sajnálom, hogy bon:
nom befolyott vizsgálkozá-
nak megnem felelhetek;
magyar füleköl jár:
mazván, s magyar falun
ercén születésem, a tót
nyelvet csak gallából
tanulám gyermek korom-
ban Nagy Lombatban,
s Nyitrán, gová fülöm
e nyelvnek tanulása
okáért küldének: kön:
ből soha nem tanultam,

Tekintetes Nemes és Érdemes
Dr. Uhrdelő
mint a' Magyar Academia "Nagy Érdemü"
Titoknokának Magyar Országon kívülön tisztelettel.

Pesten
Kígyó Utza 403. szám

2222

sőt foltonosan olvasni
nem tudok tőlük.

Mind az által, a
mennyire értem a
tót nyelvet, Gyuriko-
vits György úrral egyet-
egy értelemben vagyok,
az általa ajánlott tót
nyelvet kell a Sztárban
fölvenni, hogy a tótság
meg Szerzésétől sovány
sikerétől elne idegened-
jék.

Sőt véleked'sem oda
menne: hogy a tót
nyelven kivül, ugyan
azon egy Sztárba
az illír nyelv is
fölvetessék költség
kénilése tekintetéből
is, ha mindjárt a köny
temévekbe lenne is.

Ezeken fölül a
magyar közönségasok
Szójárásokat is ki kel-
lene tenni, különben
egy járnának ezen Sz:
tárral is, mint a német
zsebSztárral, hogy
azt a nem Született
magyar alig használ-
hatja.

Ezek után a tiszta
eredeti magyarságra
is Sükség volna vigyáz-
ni, a Sztárba ne
vetessenek el Szavak,
melek a magyar nyelv
termé Szetével ellen-
kezenek, mint p. o.
egy ógy Sestár, mel
nő jogyitani igéből

Bármagyott, mint még
tsak a XVII. Századbe
li magyar könyek is
igazolják — illen
a család szó is
nemzetség értelemben,
ez a szó a régiek:
nél mindenkor ezt
lédet jelentett.

Mi a Sóttárakat
illeti, ezekkel a falusi
Bogény tótságon nem
segíthetünk, mert azo:
kat tsgetetlenségé
nia magyem Sexes:
getné — Jamás alak:
jában pedig ha ingyen
Kiosztatnának is,
nem Gazdálgatná
A falusi tótság

magyarosítására leg
alkalmatlanab volna
ok kis ABC. Könyvek
ke, minőt Elsősök
Lelkesítés ajánl.
De még a magyar
ABC. Könyvel sem
ínnökel Szélunkat,
magyar oktatók nél:
kül. Előbb tehát arról
kellene a Hazának
gondoskodnia, hogy
leg alább a falusi
elaggott tanítók
valami fizetéssel,
melből elélgjenek,
nyugodalomba tétes
senek. Ebben a
magyar Királi
Heltartóság segítse:
ne,

ha néhai Bölcsényi
György, s Kolonits
Erzsébet alapitvá-
nyát, melet a falusi
oktatók segedelmére
rendeltek, e végre for-
tanú.

Ezenban, addigis, mig
ez meg történne, hogy
az olvasni tudó tótok
s illirek megkedveljék
a magyar nyelvet, s il
lyen közelitenek ha-
zánk, mint hogy Sz.
Ágoston Servet is: lin-
guarum diversitas ha-
ninem alienat ab ho-
mine" Bükrögesuck ve-
lem egy magyar tót s
illir tokéletes 28 eb
Bötárnak kiadását.
A T. Társaság tehát
egészen megfelelne

kötelességének, ha jövő
alkalommal illendő
Jutalmat ajánlana
annak, ki az il közha-
nu Bötárt legető tökél-
letességig elkészitené.
Lehetne a tót s illir
falusi gyermekek szám-
ra irandó ABC könyve
is Benjöket ébreszteni.

De minden igyekezetek
füstben menendenek, ha nak
a Lelkészek kegyet nem
fognak a T. Társasággal.
Jó volna ez iránt intézked-
ni, hogy kik a magyaror-
tásban kitüntetik magu-
kat, nem tsak az ujitá-
sokban érdemök szerint
megemlittessenek, hanem
a T. Társaság a Ns.
Vármegyékre küldendő
megdicsérő Levelei által
is öket közönségesen
a közügynek előmozdi-
tására ébressze.

Mind ez által, még

gyen az után semmiek
el gyülnünket, mert nagy,
igen nagy, kivált a né:
metség részéről az ellen
hatás — Mint nyáron
alkalmam lévén a Dunán
túli vármegyékbe ki:
vándulnom, elkerültem
tapasztalám, hogy Vas
vármegyében a B. Sottyán
apátság birtokában lévő
mint egy 17. falu közül a
negyven magyarodik,
mert a Benzetesek, kik
Lelkészeik is a falukon,
nem tudnak magyarul.
Az ottani vendéglőben
még csak a pesti német
újság sem kelendő, hanem
a gróf. - kialudott ot:
tan a magyarságnak
minden szikrája. Be
mennék az apátvárá:
ba, kívántam a kö:
várat meg nézni, de
nem engedtek, mert

magyar Körnek tagjai
tudakozódtam — Arra
a jövő Országgyülésen
a Nr Vármegyéknek
indításba kell hozniok,
hogy ezen apátságot,
melet I. Leopold zálo:
gositottel, Király Ő Felsé:
ge okvetlenül s azonnal
Váltság nélkül váltsa
vissza, a zálogos összeget
a Religiói alapitványból
előlegeztetvén, melet az:
után a "kincstemető" ma:
gyar apát tartozzék a
Religiói alapitványnak
részenként kamatjával
együtt megtéritni — Ha
pedig ezen alapitvány:
ból ki nem telhetne a
költség, rendelkezzen
az Ország, hogy más ala:
pitványból adassék; de
a törvényes követelé:
től semmi oknál fogva
elme álljon — Ezt tegye
a Balatoni apátságra
nézve is — Ha az

Ország ezeket el nem
kövesti, sőha az állami
nagyszerűségre bármi
ne tarthon.

De ezeket nem kívá-
nom nevemmel elmon-
datni a T. Társaság-
nak, hogy bűjét ne
lássam.

Örömmel olvasám mi-
nap a Censura alól
nyomon kikelélt, bár
nyakát Sagnét — én
most is ejjem vélát —

Többivel magamat
tagnaskalt kegyeibe
ajánlván, s kérvén,
hogy a kéjiratot hol-
napi napon tőlem elvi-
tetni méltoztassék, mg
különbéjtetett gálandó
kéjzelettel maradok

A T. Titoknok Úrnak

Pesten Nov. 11. 836.

legkötelezett alázatos
Bolyai
Budagradszky Józs. k.

Különösen Tisztelt Tekintetes Titoknok Úr!

Vettem nagy betsü ajándékát, melyért vegye forró köszönetemet; bár tsak én is fogalhatnék mái egyszer valamivel.

A' jövő ülésre küldök egy rövid közlést, kérem, vegye szokott kegyességgel. Ajánlásom mellett maradok

Tek. Titoknok Urnak

Judrin Május 21. 1853.

kötelességtudója a
Pestyrádeczky József mk.
l. t.

W. L. g. n.

Különösen Tisztelt Tek. Titoknok Ur!

Igen ir Kézirataim; — mivel Hivatalos foglalatosságaim miatt nem használhatom, — oda adandók: — inkább is juttatnám a' Tek. Academiának, mint akár kinek más-nak, mitől eddig ir tsak a' Gyűlésti tárgyalás tartóztatott vissza.

Lajstromom szerint, nagy idő kívántatnék elkészítésére; — ha a' Tek. Urnak úgy tetszenék, jövő vasárnap Dél előtt meg nézheti. Ha tetszeni fog a' gyűjtemény, azonnal ládára vakíttatom, s a' kultsot átadandom.

Árának tsak egy Garmadát kellene átvételkor letenni, mert két Garmadát, magam, és feleségem temetésére akarnám valamely takarékpénztárba le tenni. De ha a' Tek. Academia kötelezőképpen kellően biztosítand róla, hogy a' két Garmadát, kétszerre, halálunk esetére kifizetendi, ez ügyben is pénztárában

mavadyat Kamat nélkül.

Ha pedig nem kévánná Magát e'
kép lekötelezni, 's a' Tek. Academiának
valamely takarék Pénztárban volna pén
ze, méltóztatnék a' járulandó summa ere
jéig vóla nekem takarék pénztári könyv
vet adatni.

Meg Különböztetett Tisztelettel marad
vám

Tek. Titokuekkel

Kolozsvár Sept 27kén
1853.

Kötelességi Bolgája
Bodzvadeczky Jósef
jud.

222.c

224

T. Toldy Ferencz
Urnak küldöny
Fényeletre

Külön Tisztt Tekintetes Titoknok Ur!

Galgóczi Imre Ő Nagyától levő Ms. [kinti] a' T. Academiának
Kévcsei a' Kétkúy Jovától adandó Obligatio
Stempel Papirosra legyen. mondvám

T. T. Urnak
Budán Sept 28. 857

alázatos szolgája
Fuchsvadeky

A' Lúdvil méltóztatott dövel utasítani

222.

224

226

Különösen Tisztelt Tekintetes Titoknok
Ur!

Köpönetem nyilvánítása mellett küldöm
a' Mondókét, szeretettel kérvén:
hogy a' kötelékeket is annak idejé-
ben megküldeni szíveskedjék.
Tokott Tisztelettel maradván

T. Titoknok Urnak

Budán 10. Octob. 1853.

alázatos szolgája
Podgradetzky József
k. t.

V. L. g. n.

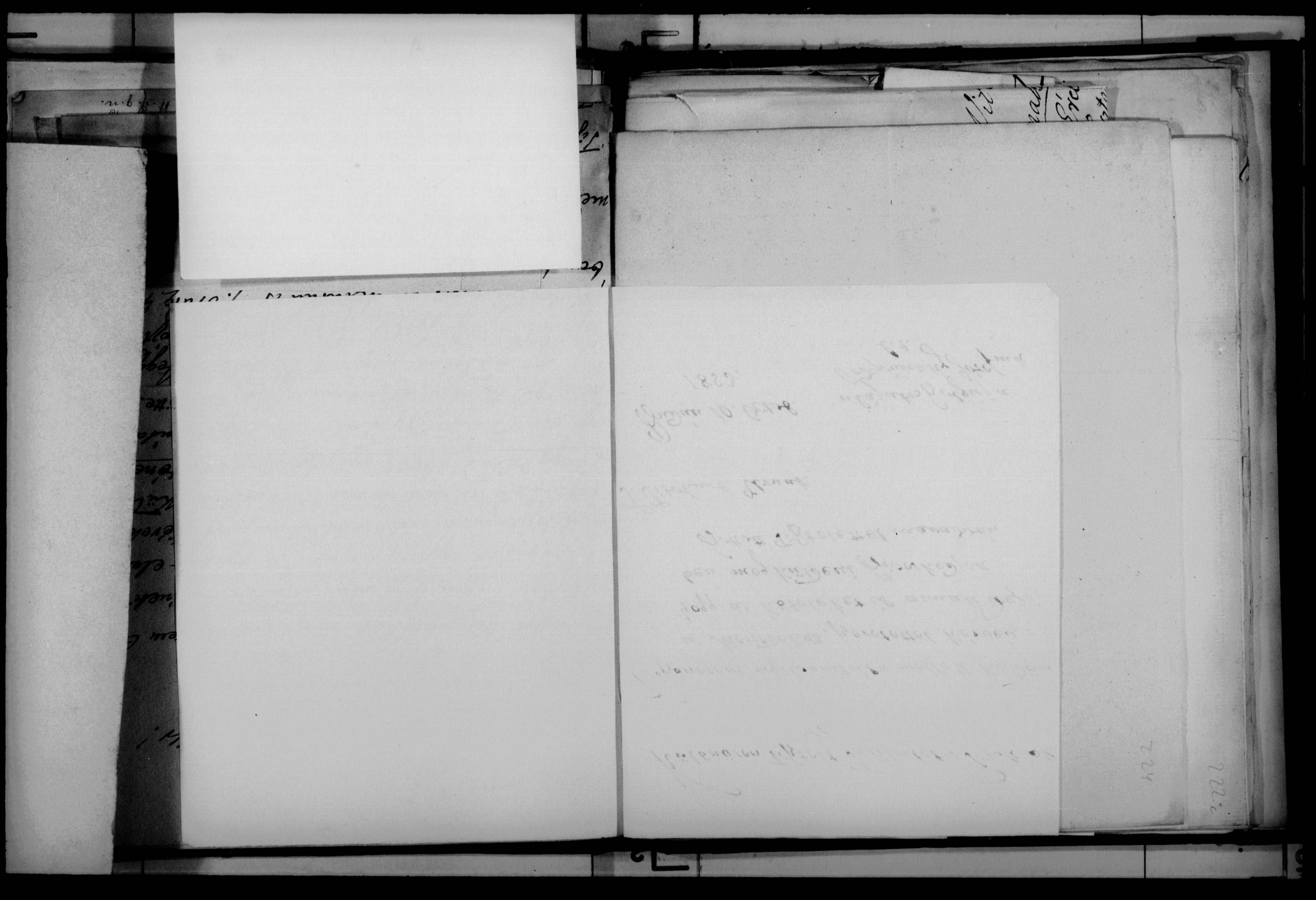

Különösen Tisztelt Tekintetes Titoknok Ur!

Van bizi émlékem annyi értekezésem Conceptusban Késsen, hogy akár minden történeti ülésre adhatok egynehányat; de ezeket elébb le kell tisztázom, más alkalommal kérek több időt, most rá nem érvén tisztázva Küldöm: Nagyvárad 1660ki megvétetése történetét, egy ein Frazinczy Gábor Ur fölfolitására irtam, de kinem adhatván, vissza küldötte.

Azt gondolom: hogy a 6. Lapra irott Jegyzetek fejével az elsőbet ki lehet adni, méltóztassék föloluasni; mert en délután is 7. óráig Gyuatalban leendő, az ülésre meg nem jelenhetek.

Ha pedig föloluasni s kiadni nem lehetne, méltóztassék vissza utasitani.

Tapasztalt Kegyibe ajánlott, megkülönböztetett Tisztelettel maradok

Tek. Titoknok Urnak

Budán Julius 7kén 1855.

kötelességtudója
Podhradczky József
l. t.

P. S. Hogy ezek a' versek el ne hányódjanak, fa méltóte örzésre, tétessenek az Akademia könyvtárába.

6 2 3 4 5 6 14

Különösen Tisztelt Tek. Titoknok Ur!

A' Késztelki vetek naplóiban igy hangzanak:

Santa per quatuor Divi eösto Regis Honori:
Osvaldi, ast niveas temis si pando genas.
Vata Deo volima fui, cäm Spensaque Mavtiš,
Vicš altevnas tristis et orba tuli."

Az uj m. muzeumát, hivek közönetet mondok – követ: kező füzetbe küldöm Illésházi István nádor életét; mely egykor akép méltóztatott rendelni, hogy az életirások nem valók az academia üléseibe. – Ezen a' muzeumban helyet foglalhat, méltóztassék el olvasni, ha érdemes közlésre, lássam benne világot, ha nem, küldessék vissza.

Veranchich Antal életét az esztergami albumba adtam. – Szeretném tudni, mi történt Esztergházy Miklós életével, melyet Tek. Ur folytatólag sára küldött nekem Hunfalvy Pál Urnak c. f. évi március végéig.

Az utolsó közlésem óta végzett munkálataim ezek:

a.) Nádor ispány eredete, egykori hatáskörével 1492. ből.

b.) Kőkeszi Fejérvármegyei állapatát ismertető értekezés.

c.) Mikor irta Corstantinus Porphyrogenneta fiának Romanusnak oktatását az ő munkait?

222-v

228

229

229

222.c

228

Tekintetes Cs. K

Különösen tisztelt

Midőn Plátó Mun

kivettem az Eg

Egy a' fiam kap

vÿ fÿrÿl Urna

utáu e'könyve

Fÿrÿl Könyvköt

meg maig is n

telettel vekey

engedelmet kérni.

Ezúttal bátorkodom az Értesítőbe c. ki-
vont darabot küldeni; azóta, hogy ezeket
irám, a múlni nem akaró fájdalyok nem
engedtek foglalatoskodnom. Addig is, míg itt
maradásom, vagy elköltözésem felől tudósít:
hatom a T. M. Akademiát, tagajtalt kegye-
ibe ajánlott maradok

T. C. kir. Igazgató Urnak

alázatos és kötelessége
tudója
Podhradczky József mk.

Budán Septemb. 18. kán
1856.

222.c

239

Könyvtári Igazgató Úr,

Tisztelt Uram!

Folyó hó 23-án kelt múltkori Május 23-kán
Egyetemi Könyvtárból, távol,
hosszas és fáradságos, Cto:
Igazgató Úrnak tudomására, hogy Galyánál a
Kijavítási végett Lang
Károly kezébe tettem; mely
Javar, mint az idetűzött
Galya aláírása igazolja.

Különösen tisztelt Tekintetes Titoknok Ur!

Midőn épen hamvas Ocsenba készülnék, leve-
lét vettem: hogy ő" attami állomásáról meisbová
rendeltetett; ezért, hallnak vele ide s tova költöz-
ni nem akarnék (: mert mostanában a' tisztek-
nek gyakran kell költözködniök:) oltökelett
szándékom ellen is Budán maradtam.

Sz. Mihál napján, Várból kirjtina vánas
fő utzája' log végén levő 360. számu házba
huzakodtam a' várad majorja felé vinen, a'
vármező" általellenébe az úgy nevezett Aghalai
féle Kazárnya szomszédságába.

A' magyar történettudományt nagy tapasz
érte, tegnap hallám: Hogy, fölső rendeletnél
fogva, a' volt Kamarai Levéltárból minden

222.c

278

historiai oklevelet Pécsre küldendik, külö:
nösen pedig a' pöltéger ausztriai házból uralkodók
alatt költeket 1500. évtől kezdve; az itt gya:
gyatottak Repositoriumba menesztetnek, 's így
az ország levéltára, melyből tavaly egy ügyes ú
sok költözött, egészen megszünend. A' tek. Ma:
gyar Academiának mivel Archivumokból
kell gyarapodnia. Nékem úgy látszik, hogy a' ma:
gyar történetének irásába a' béli Acade:
mia lemeltetetik, tán ez is az ő indítványa.

Mikről kívántam jelentésemet tenni, tu:
datlan kegyedbe ajánlott még különöztetett
tisztelettel maradok

Tek. Titoknok Uramnak

Budán Oktober 21.
1856.

alázatos szolgája
Podmaniczky József
l. t.

41. évi folyóirat utáni nyugal:
mazott Főmérnök tiszt.

222.c

Különösen tisztelt Tekéntetes Úr!

Tekéntetes Kazinczy Gábor Úr pöfögtött, vetemén
le magam[illegible] számúra, és e' végett temérdek
magam[illegible]ségtekéntetes Urral évérukez-
zébe, e' veszélyteles kitünteté[illegible]
gyan utolsó gondolatom, mert sőt a vé
nem vágyódtam, de kívánságát eránta
tartozó tisztelettemből teljésztenem kell.
Nagybecsü Levelét épen azon pillanatra
napokban vettem, midőn kedvel leánya
24. óráig tartott vajudásban fenvedett,
és ugyhez következtében megis halt.
Nem tudok Nevenüségemben hová lenni,
ejért kadjuk e' dolgot tavaszra, akkor
méltóztassék nekem napot rendelni.
Tapasztalt kegyeibe ajánlott, megkü
lömbözetett tisztelettel maradok

Tek. Dr Urnak

Pozdán Decemb[illegible]
29kén 1856.

alázatos és kötelez
szolgája
Petőfi Sándor mk.

Budáról

Tekintetes Ns. Tolcsy Ferencz
Urnak rat. Megyéjének
Tisztelettel.

Pest.

Különösen tisztelt Tekintetes Titoknok Ur!

Hizvám jótevőségében, melyet nemi több izben tapasz-
taltatott velem, most egyszer bátorkodom
az elenyészett m.k.u. Kamara történetét oly
alázatos kéréssel előterjeszteni, hogy eskod-
jék, ha azt a' T. Academia elfogadná,
minél előbb fölvenni és kinyomattatni, hogy
az évente járandó tisztelet díjat azon kötelesen
leendő törlesztésére fordíthassam, melyet elsejtetet-
len leányom temetésére kellett fölvennem.

Sírnok, midőn ezeket irom, de én mostani
helyzetemben nem tudok magamon más-
képp segíteni; keseredett szívvel fogtam e' fö-
lösmerésihez, csak hogy a' kölcsönnek egy ré-
szét is letizethessem; nem akarnék, kimulásom
esetére, szegény árva unokámra, kivé a' kenyér
nevadt, melyben laknunk, adósságot hagyni.

Alázatos kérelmemet ismétlem, s' határ-
talan bizalmamért engedelmet kérvén, hálás
tisztelettel maradok

Tek. Titoknok Urnak

Budán januar 13kán
1857.

alkötelezett alázatos szolgája
Podhradczky József
k.t.

N.S. A' Kamara függőiről irott
sorokat azért töröltem ki, ne
láttassam izgatni.

Pollreadeczky e munkája, mely ily czímen nyerhetne:

„A volt magyar kir. udvari kamara történelmi története"

nyomatásban, akár az Értesítőben, akár a Történelmi Tárban,

144 lapot, s így 9 ívet adna, s díja 90 ft lenne.

Tschirketer Tuchs Ober Farbs
Scheebel Ferdinand ünnah
14 13 Pfriechtel

Nagyr. Dr. Toldy Ter. kir. tanácsos, s Dékán urnak.

Szives köszönetet mondok a rég kötelezettségemnek eleget tett s visszaadott egyetemi évkönyvért.

Továbbá lekötelezve érezném magam, ha Nagyrágod méltóztatnék nekem a legnagyobb mondott remek nagyító lencsét átengedni kinyomatás végett a „Gyógyászatban.

Nagyrágodnak őszinte tisztelője

Poor Jurai
Metayár Ft. kórhári főorvos.

1863.

222a

227

5 3 3

222a

278

Tekintetes Toldi Ferencz úrnak!

Veleúl a tisztelt magyar akademia iránti nagy hálám-
mak, mely hazánk dísze és büszkesége, boldognak
érzem magam, tekintetes úrnak ezen, va-
lamint bel- úgy külföldön a tisztelt akademia ünne-
pelt nevét viselő a széllokat átszolgáltatni.-
Uraságod érdeke talán megkívánja tudomására
jőni annak, mely alkalommal villant fel benem
ezen eszme.- Múlt évi September havában Kül-
földi utazásom közepette, erintkezésbe jövék a szabad
elmüségéről nagyon is ismeretes Birmingham angol
várossal; ez alkalommal szerencsés valtam a bi-
zottmányi társulat által tartatott lakomára meghi-
vatni, s örömömre elég alkalom nyujtatott az
angoloknak nemzetünk iránti élénk rokonszenvük-
kel megbarátkoznom.- Már pedig kétségtelenül a
magyar akademia az, a mely ily kedvező vélemény-
hez sok indokokat szolgáltatt, s ezekből tisztelkére
ezen sorokat elkészitettni határzám el magamat,
és ezek egy részét bankárom által a bizottmányi
társulatnak emlékül jüttettem a többit pedig
hazámba hozattam.-
Ezen eszme vezetésénél fölöslegesnek tartom azt

emliteni, hogy üzleti nyereség vezéreltt volnal,
mert helyre állítása nagyon is költséges, se mint
bár ha kedvös körülményekben is, nyereségre szert
tehetem volna. –
6 hó 27t.–28a. között Bécsbe utazom, és alázat
tosan kérem indokaimról meg nem feledkezn
Szerencsém van, magam a legnagyobb tisztelet
tel uraságod kegyébe ajánlani
alázatos szolgája
Pesten, 25dik január 1861 Schwarz Lajos

222a

3

3

Hochwohlgeboren Herrn Professor Dr. Franz Toldi

229

Pesth, 8 August 1861

verehrter mir schon mehrmals bei Ihnen vorgenommen, ohne dass es so glücklich gewesen wäre, Sie zu treffen. – Da aber dadurch die Arbeit einen unnöthigen Zeit, wahrlich verbindet, bin ich so frei, hiermit die Anzeige zu machen, dass Herr Weber seinen Rein bereits vollendet hat, und das einzige noch Restante, die Schriften zu den Bildern ist, welche selbst angegeben, Sie sich vorbehalten. – Zur Besorgung jenes Einbandes bitte ich höflichst, sich zu Herrn A. Rohn, Lithograf, – wohnhaft hinter dem Rain befindet – zu bemühen, denselben zu besichtigen, und den festsetzenden Betrag, einzuhändigen gefälligst anzugeben; da ich sonst für die Vollendung der Arbeit zur gesetzigen Zeit nicht bürgen könnte. –

Ich empfehle mich

Mit aller Hochachtung

Bosnek

7447

Veto den 26 1860.

Pest, 28 Dezember 1860

Euer Hochwohlgeboren!

Euer Hochwohlgeboren geehrtes „Lloyd" enthält den Antrag, dass auf den Antrag meines Mitgliedes ein Komité zu entsenden sei, welches sich die genaue Feststellung, oder in der Uebersetzung im Handel und Verkehr vorkommenden technischen Ausdrücke in ungarischer Sprache zur Aufgabe gemacht habe, und die beiden Sprachen zu entnehmen, dass ich Ihnen gefälligst Rath pflegen möchte. Es freut mich Ew. Hochwohlgeboren die Mittheilung machen zu können, dass durch Ihren Vorschlag einem allgemein gefühlten Bedürfnisse Rechnung getragen wird, den geehrten ich Ihnen bat, mit Ihnen mündlich über diesen Gegenstand Rücksprache zu pflegen, enthalte ich die Namen der Herren Delegirten aus Debreczin und Burger aus Szegedin, die so nur besonders aus Herz legten, in dieser Angelegenheit thätig zu sein.—

Dem Wunsche Ew. Hochwohlgeboren gemäss, habe ich mich mit der Handels-Akademie in Verbindung gesetzt, und mit der thätigen Mitwirkung der Herren Carl Weissbacher, Inspector, Professor Schuller, Buhayda, Jacob Horn und Fr. Koch, meister unterhandelt, welche Herren — zu ihrem Lobe sei es gesagt, mir mit bereitwilligster entgegenkamen, und ich erhielt so mir nun die löbliche Zusage: aus ihren der löbl. ungarischen Akademie der Wissenschaften die Herren Fogarasy Janos und Balagi Moritz einzuladen diesem Komité beizutreten, und sobald ich die Mittheilung erhalte, dass einer oder beide dieser Herren hierzu gewillt sind, so wird sich ohne Verzug das

W. S. g. n.

222.c

Jelen sorok által tisztelettel értesítem
Tisztelt Uraságodat, hogy a Kisfaludy Társaság
folyó hó 14-én tartott közgyűlésében
tiszteletbeli tagjává választott.
Midőn ezen megtiszteltetésről Uraságodat
értesítem, egyszersmind kérem, hogy
a Társaság iránti jóindulatát
továbbra is megtartani méltóztassék.
Maradok
Tisztelettel
Pest, 1860. Jan. 16.
Vörösmarty Mihály
rendes tag.

1h2

Pesten, Június hó 24-én 858
Vitt — 28.

747

Tekintetes tisztelnek ur!

Van egy napot töltheteném Pesten, körülményeim által györe lábásomra visza utazni kényszeleníttetném, — Szerencsém nem lehetven; — melynel fogva Bátai Pervics Sóma becsomat kérem meg jelen — Calizor. ni ába tartozó Rodó karánthának Nánnas Jánosnak Amérikai levelei közöli közösnevünkben Rendeltetem. dó; tipselesi példányunk kérbesítésére.

Tel kérem egyszersmind mint bíróul tekinte. tes tisztelnek uram, legyen hives nem érdekes és vonzó, de megvallom örömét az adályokon és fejetcsésen ke. resztül vitt munkajövő jén élnek, és avatott tollá. val ok perü bírálata alul megalapítani.

A olvasás után megfog győződni a tekintes. tes ur, hogy Nánnas János kere Kőrös levő — nekem Eladhatás végett megküldeni igérs 100. Körcsa, é 1000. db rajzot meghallado nagybecsü dolgozatai kanai irodalmunkban egy új epochát nyitnak.. .. Rodó tipselesel maradván

Tekintetes tisztnek urnak

alázatos szolgája
Prépost István
szerkesztő.

Győr Julius hó 22-én 858.

Igen nagyon tisztelt tekintetes ur.

Ugy hiszem megfogbocsájtani, hogy Kántus Amérai
kai leveleiből a' tiszteleti példányt nem emlékez-
sem, hanem orlai Bertics barátom által kérbe-
sém; de annál nagyobb örülmény, mely alkor
Pestről gyözösöni sógor elutazásomat vette igény-
be. E' hó 15-én vettük Pápán Kántus János hon-
társunk édes annyánál, a' közelgő füzetek kia-
dása körüli szükséges lépések eltörlését igény-
be vevendő, és az özveggyel e' tárgyban értekezendő —
hogy a' többi füzetek is mielőbb látnának napvilá-
got. De a' körülményekből, hogy az özvegy (kikeső
izgatás következésében) a' többi füzetek kiadásától
engemet elakarni; — feledve az egy évvel ez előtt
midőn pénznek papír peleteben ebben az évtized-
ben hasztalan küldögetett Amérikai levelei almáriom-
jában parlagon hevertek, és azoknak sajnálatra ren-
dezése senki nem vállalkozván) derengő — és vérmes
reményekkel kecsegtető "igéretem, — feledve meg ha-
talmazványát, és a könyv előpapjának végpapja-
ban mondom arom világos kitételemet, mely ellen
pöli: » Mily jó pénzem mellék reményem mellett,
minő buzgalommal, és Istenbeni bizalommal
fogtam ezen vállalatom kivitelébe; ép oly érze-
lemmel óhajtom azt jövőben is folytatni; — ő fel-
küzdeni a' köz figyelem és méltányos legfelsőbb
fokára." — és végre feledve, hogy ezen vállalatnak
kivitele nekem egy évi pár vagomat, testemet, vér
sógornő

Tekintetes és
Szabó Szerencz ur
Kis-Várdai
Kis-Várdán
Kiküldetni.

Győr
33.

222.c

3

3

sségemet, és egyébb áldozati képességemet vesse igénybe
mit legtöbb, ezen vállalat érdemkényeréte engem egy
más élet pályámtol üröm el.

Ily körülmények közt bátor vagyok a' tekin-
tetes uraz, mint honunk egyik legtekintélyesb, és
legözvésztelenebb Pandúr fejéit birodalmasan felkér-
ni, leggyengébb nekem ily helyzetemben tanácsot
adni, leggyengébb mit tegyek? —

Én tántorus családnak fejére annyi áldozati
képességgel felszerelem a' „Fáma" csillag koronáját,
nemzetemelőtt; és most az hálátlanságat ri-
mára bünszelemül?)

Bú' édes müvet óriási akadályok legyő-
zésével tehetsem ezekre a' nemzeti irodalomból,
tárára. E' mü irodalmunkban epochás nyitott,
és ekkor nem kell commentár. — és a' mü nagy
pássolásnak, és kelendőségnek bövén.

Jelen én általam a' jóravalan és görögnyös
et már most megtévén kövé — reám többe pür-
ségnek; — és majd az arcból áradoz gyöngyö-
piségnek mások fogjak lepedni tejfelek.. .. ..

Bú ugy hiszem, hogy nekem a' nyilvánosság
hamvedelmemet, és találnom legbiztosabb menn-
helyemet a' mélsárlandodók, ármányos csalfiók ha-
zátlanok ellen..

Egyébaránt megnyugszom az édes önérzet;
mely legerősebb paizs, ő mely megnem hajol, ha a'
sors ne csapos is. — Tellyes tiszteletel, és ha-
zafiui hévvel maradván

nem nagyon tisztelő tekintetes uraz

alázatos polgája
Prépost István

222.c

Nyilvános mindenkinek.

Nyilatkozat – arról Lauffer pesti könyvkereskedő által egy újabban kiadott „Xántus Déli Kalifornia-utazása" munkája tárgyában.

A „Pesti Napló" nov. 13ki számában következő sorok olvashatók: „Lauffer és Stolp megindított Xántus János amerikai utazó harmadik fiától. Ez: „Utazás Kalifornia déli részeiben. A lapon kiállított könyvet nyolc pinzeau könyomat, s ugyan annyi fametszet díszíti. Díszesítés, mondjuk, mert csak ugyan sikerültek. A rajz magától a' perzőrolva' a' nyomás pedig Hasenfeld és társától, Pesten. Hozzá' járul még Kalifornia déli képeiner térképe a' legújabb kutatások szerint, és rajzolva pinzeau Xántus által' s nyomatva pinzeau a' fenemlítetteknél. A' munka mely így méltó ajánlatra, remény közé bocsátva' Ezután:" – #

Emlékeztetik a' tisztelt olvasó' előzőleg arról, hogy Lauffer könyvkereskedő, saját alárendelve, s Lauffer könyvkereskedő első kiadásul egy ezer példányban eladó, s részben a' kiadási költségek elhárítása után 1857ik évi június 22én megjelent „Xántus János Északamerikai Utazásai leveleire" – melyről a' hazai lapokban oly sokszor volt szó; és mely megjelenésekor az összes hírlapirodalom által egyhangúlag érdekesnek találtatván – az olvasó közönség által is közpártolásra talált.

Ezen mű kiadásán én – özvegy Xántusné, a' fenálló édes anyja felfolliózása, és pámomra kiállítva megha-

talmazványa

talmaráuyaʼ folyaʼán – (midőn a' könyv kiadóul épen senki nem v
lalkozni) ő csak arow világos sau meghatározott közös m
ter választ magamra: „hogy ha a többi minden munkái
nak is én leendek kiadó tulajdonosa." Mely körülmény
midőn Hunfalvy János engem Orlay Petrics Sómával da
fen könyv képes részében összehozon, arannak nyilvá
ki is jelentettem.

Azomban e' mű megjelenése után 16. hónappa
a' „Vasárnapi Ujság" mult 1858-ik évi 42-ik számában
nagy meglepetéssel olvastam a' közlendő sorokat: „Ha
tus János, kinek amerikai utazásairól minap meg
lenő munkája annyi figyelmet gerjesztett, közelebb
ti Californiai utleirásait is közzé fogja tenni."

Ezen hir valóságáról meggyőződni kivánó a' U. n
felelős per képviselőhez arow kérdést tettem: honnét vette
lapjába ezen közlemény, melyről nekem mint megha
talmazott kiadó tulajdonosnak semmi tudomásom sin

Nem tudom bizʼon – (reggymondé) én azt kiemel
hogy ön adja ki. (válaszolá:)

Már akkor arow első kiadás körüli költségem közö
595. pfrt haladván meg, mely összeget a' következő több
füzetek kiadásaiból remélt semmi fedezendőnek nem volt m
tendő, mint tiltakozni a' Magyar lapokban János
nos amerikai utazási munkáinak bár kiállal megkísé
lendő kiadása ellen, – melyre nem csak perző érdek annyan
pámonra kiállíson meghatalmaruánya, de a' perző Já
tus Jánosnak Californiából küldött, s perirodalmunk alapja
ul polgári levele is feljogosítson. Mely levele Jánosnak a' Ge
dőrlőny" mult évi 48. – és a' „Napkelet" 30-ik számában közölve lévén

belőle

mindenki meggyőződhetnek, mi sierint János amerikai és Ca
liforniai utazási munkáinak kiadó tulajdonosa jogosan és igaz
ságosan csak én lehetek, ha az illetők 13. próbás jellemes tar
nak a' világ szemei előtt tanusítani.

Az ily jog – és igazság érzetében ekkor tehát tiltakozásimat
(körrel) tartva a' titkos kiadót a' már akkor Kerek Közlöny
vörös tenger nemzetségnek sajnó elaborátumait, mint
irodalmi tárgyakat nem tartván tanácsosnak sajnó elaborátumait, mint
hogy az anyagi hasznak érdekében Camaleon szerepet játszó, és en
gemet ugyolag tetemesen megkárosító Lauffer Vilmost – ki per
rel fenyegető levelemre azt válaszolá: „ha van önnek elég pén
ze perelni, csak pereljen" – kétségtelen vala a' pepecs törvény
hatóság előtt egyszerre két perrel, egy irodalmi, és egy bec
lemzési perrel megtámadni. Melyek azomban – ők sajátlom
még máig is tisztességes végképp megoldva.

Most Hunfalvy János a' „Pesti Napló" mult 1858.
évi Dec. 18-ik számában „Prépost urnak tiltakozásai" címe alatt
ellenem egy hosszu alapjaiban czikket ir, azon lapba – (melynek
minő munkatársa még máig is dolgozó társa) hol vélapom felvételét
megtagadtatott.

Ily körülmények közt kétségtelen volt az igazaim
védelmére a' jogaimat lábbal tapodni törekvő ellenemi fondorla
tai megtörésére, Répirator "bocsássanik ki; – mellyet engem
Lauffer még Februar havában a' pesti államügyészség előtt –
azon indokból, hogy mivelhogy az általam ellene támasztott bün
ügyben ellentállása ugy is tárgyon kívüli lesz – tanácsosabb
lesz az ellene megtámadni – sajnó vétség miatt perelnem.
Ő így azon Január havában Pesten kibocsátatott
a' mint azon Január havában Pesten kibocsátatott
„Védiratomban

Pápirosomban" a' tény állások valósága körülirva van, a' csel-
"tövény hálóját fámomra: Hunfalvy János, Lauffer Vil-
Öwegy Jánus Ignácznó, és az ezekhez közös fondorlatai által
tevére veresen – s engemet kisem halgatva meg tán rovodon
Jánus János – közösen fönek; s ez által az ügyet a' közön-
még előre ezek ugy össze vissza zavarják, hogy csak az irodalm
fondorlatokon keresztül látó éles szemű képes a' homályon
tal látni; – s hogy a' közönséget még nagyobb zavarba és téve-
désbe hozhassák – ellenem Lauffer nevében és nézetéről a
P. N. Februáry 15ik napjában ismét egy hosszu – elbizako-
dássa tanusító, és a' közönséget még nagyobb zavarba és té-
désbe hozó czikket közöltek; mellyet Papirosban a' Hölgy
tsár mellett is fényűlözek. Melyben a' többek közt
is mondják: „ hogy nem csak az ezen kérdésben hozandó
leges fogjuk annak idejében közönségre juttatni,
nem remeljük hogy nem sokára a' Prépost által gunyiro
Lában vagyunk elkövetett becsületsértés tárgyában
vádi iratlesek is fogjuk közzétenni."

Azomban az irodalom' tsatája közre usán láng
vel rohanó – s pénzével mindenki hijánya kipósolni gondoló Lau
fer Vilmos, és társai még csak nem is tartván folyamatba
lévő perekben reájuk nézve kérges kimenetelünek – még n
előre akarván birói végitéletes hozatni – vagy a' kiadó tulajdo
jog kimondatni volna, már is tsoltban egy új kiadása ren
dezett „Jánusnak déli Californiai utazási" munkáiból; m
ner saját alá rendeléséről (az ellene fokás ellenére) nem csa
ény, de még a' közönség sem tudván semmiről.

És így az erőhatalmat gyakorló tisztes kiadók még
találta

találtak módot jogaim és tiltakozásaim kijárásának és
tesemet megtagadásomra. Ám de jó lett volna egyszer-s-mind
meg gondolniok azt is, hogy az elnyomott fellem előbb-utóbb
megbosszulja magát."

Istenem! volt-e' és lesz-e' olyan arany kor, melyben az
alacsonlelkü és kajánhaponlesés a' jámbor jóhivén eggyügyü
ségnek gyengeségein ne hahnálná, és ne lépné?! – látja
tehát hogy némely tudós szerfiak kezében a' tudomány mi képp
válik képsé?! és mi képp vesztiel a' maga szentségét.

A mint a' tisztelt olvasó közönség előtt tudva van,
én Lauffer Vilmos pesti könyvkereskedő ellen – minthogy ő
a' kérdéses mü 2ik kiadási jogával kérkedett – a' városi lag
felsőbb Járásbirósághoz Tasay Pál pesti ügyvéd képviselő
lönáltal, „Jánus János amerikai levelei" második kiadása
tárgyában felhivás kezeseset való kényszerlen indítani;
melly bíróság által rejtemse horosz kedvező ítéletes az elsőbb
sék a' fő törvényszékre felebbezett, – hol erőda módosításon
„hogy mig Lauffernak arra egyetlen példányból egyetlen egy pél-
dánya lesz, addig 2ik kiadás semmiképen közöltessék." Nagyon
terméketes, hogy illyen ítéletes ne valjék kényszerlen a' megsem-
misitő" törvényszékre felebbezni.

A mi pedig a' vasszigonyos, és kajánhaponlesés fül-
be bünügyet illeti; mely szerint hogy Lauffer még árnyalat
bee sülésemen is mocskot, és gyalázatot ejthessen, és pecsé-
tes ségem romjain magának hasznot csinálhassan, az be-
fölbe Vahot Imre, Szokoly Viktor, és Tombory Gyula vallnak,
„ hogy én az ő általa kiadott műve Győrön – Bécsen, és Pesten
az előfizetési

az előfizetési pénzeket felfedezem, és azon előfizetőket én a' 2ik
kiadásból pándéloromon kielégíteni."

Mely bünügy azomban a' pesti Cs. kir. bünvesző ügyek
beni városi ág kiküldöttsége által bíróság előtt vétetvén által
tam folyamatba, a' tárgyalás mult September 19ik tar
tott, mely alkalommal a' már általam kész bírói vizsgá
latból a' vádalom valósága napnál világosabban ki de
tűlvén — "általmasius az eren kérdésben korandó ítélete
is én leendek fenemes és közvetkonására juttatni."

Végre — ha a' Californiába szerző kedő Iános
Pánovics és Kiner a' hazai lapokban kivesszek hara jön
tele, s utazási munkáinak általa leendő kiadása is,
az illető részvétkacérkodásnak lészen? ha avigas
ság és mélyány ojság tövenélje perius alac csele kedn
előbb engem karmentesíteni kell, s csak aucsán
Lapher vissza irodalmi pezsdő és ünnepről becsülen
ha csak a' hálátlanság bélly egénél egyebet is nem kap
magára süssemi." — de lesepem tollamat e' rovat
Ezerhozatos állapot meggondolására; — vérem et fel fo
ni érzem; — s halgassi a' rabot! — mert nyomorult
hazafiak, kit hazája jellemi java mit sem érdek
s a' vissa élésétől kiggadzon nem tud fóllani.?! ...

Fájdalommal kell megvallanunk, hogy sok egykor
munkás, s egyenes szivü polgárja hazájának csupamb
meg ebben az évtizedben hazai irodalmunk sirja, pado
zatján. — Győr Nov. 28ik 1859.

Prépost István
sk.

Gyön Nov. 28ᵈᵉ 1859.

Tekintetes ur.

Ugy lépem mélt. Rozsaron Kapni aron Jánosi ha-
vában (: Fondor Rudi ellenében :) Pesten kí bo-
csátom „Védőiratomat" — aron irodalmi ügyem-
ben aron folyamodásom ellenében hasonló ellenté-
geim vissza nyomhatlan erejé által lekipodva
kényszerítém forsom feljajdulni, és hathatós
pártfogásáért esedemi.

Minthogy a „Pesti Napló" felelős fő-
szerkesztője Királjhi Pál mig mindig mélt. arankó-
dik; és az igazság folgalmazásában pártatlan
pártfogásáról tanusit — határozatlan kifejlet-
tel és birodalommal kérem fel tekintetes ti-
ket ezennel, legyen legyes jelen Nyilatkozatom
felvételét valamelyik hazai lapban eszközöl-
ni. Ellenkező esetben — (minthogy igazságaimat
egy magyar lap sem akarja befogadni :) kénysze-
rülve leszek irói intrigánkat a' német
lapok szerkesztőinek küldeni; — és közzété-
telüket eszközölni. Igy tehetségem megkárosul
és hiján vagyok helyzetben a' társaságbeli és üzleti örvény
felett álló ember nem tehetségekben. Tellyes tisz-
telettel vagyok — Tekintetes Urnak

alázatos polgája

Prépost István

A midőn ezen sorokat olvasnám, azonnal megküldém Nyilat-
kozatomat a' Pesti Napló felelős szerkesztője Királjhi Pálhoz,
rendes recepissa mellett küldött levelem kíséretében, hogy azt
a' P. N. egyik számának „Nyilatkozat" rovatában annyival is in-
kább felvegye, és közzétételét eszközölje, mert a' kiadó tulaj-
doni jogi kérdés peralatt álván — a jogaimat lábbal tapo-
ellenem Kántus déli Californiai utazási munkájának
kiadója által nyilvánosság tekintetében vajlag tekintetes Kántus ur;
lemre nem méltatván a' hazai lapokban eszközölt kitra-
kozásaimat.

A helyett azonban, hogy Nyilatkozatomat a' felelős
szerkesztő Királjhi Pál a' P. Naplóba felvenné volna — tizen-
multva egy bérmentesített levelet küldetett hozzám a' kiad
hivatal által, mely következő képp hangzik szóról szóra:

„Pest nov. 26ᵈᵉ 1859.

T. cz. Prépost István ur.

Folyó nov. hó 18ᵈᵉ kelt becses soraira tiszteletteljes válaszo-
tetik: hogy a „Kauffer Károly levelező Rend" által legujabban
kiadott Kántus Californiai utazási munkája tárgyá-
beni Nyilatkozat — a' Nyilatkozatban a' Pesti Napló hon
lapban közzé tételének alatt — (: magán visa 4. hasábo
zatban közzé tételével alatt :) vétetheti fel. A nyilatkozat 160. p
sorban 28. (: 29. :) vétetheti fel. A nyilatkozat 160. p
sorban 28. (: 29. :) vétetheti fel.
sor, egy ére 40. uj forint.

Nem ópletnek előleges beküldése kívánt.

Tisztelettel.

a' Pesti Napló kiadó hivatala

Nagy m. k."

A mulatlan — a' méltatlanul megtámadtatott ellen irt válaszom felvételét
tagadta meg a' P. N. felelős szerkesztője; és arra való tekintetben a' költségek
fizetésétől kibocsátani. Mert a jogaimba ujólag avatkozót ellen ujabb
lapokban közzétételére 40 uj forintot követel. Mert tiltakozásom felvételére 40 uj forintot követel. Mert tiltakozásom felvételére 40 uj forintot követel. Mert tiltakozásom felv

Baja ½ 856

Tekintetes Ur
Szives Jóltevőm!

Midőn az academia és egyetem könyvtárából használásra nálam volt könyveket hálás köszönetem mellett visszaküldöm, ismét egy sürgős kéréssel kell bizalomteljesen tekintetes Urhoz fordulnom. Munkálatom befejezéséhez nélkülözhetlen Sallustius-nak egy bő commentárral ellátott kiadása; ha azonban több kötetből állana a mű, csak azon kötetet könyörgöl, melyben a Bellum Catilinarium, foglaltatik. Különösen óhajtanám ezen müvet Sallustius Crispi Opera quae super sunt. De fide codd. manuscript. recensuit Fridr. Kritzius, ha pedig ez nem volna, bár mely nagyobb commentárú kiadás segítségemre fog lenni. Az előbb említettem mü Lipcsében jött ki 1828-1849. különösen használhatok oly kiadást, melyben a commentár is van. – A második mü, melyet könyörgni bátorkodom Polybius latin fordításban, minthogy én

igenge jövő vagyok. Ezen műből csak ezen részt
volna vágyságom, melyben a Carthagói háborúkat
irja le a szerző. Új évig minden[illegible] művet o
vetlen visszaszolgáltatom.
Dolgozatomat más e hó végéig Beinte tett Tudom
pedig a latin feladatot még meg nem tudhattam
könyvet kiánya miatt. Azért ugyan alázatosan
kérem Tekintetes Urat, méltóztassék ezen pa
könyvet levelem kézbesítőjének általadni, ki
zolat végett hozzám fogja Tudeni.
Tapasztalt Éggességét tovább is alázattal kér
vén hálás érzelemmel maradok
Tekintetes Urnak

hü tisztelője
Dreszmerdánoff
Gym. tanár

0
rí2

Pour

Monsieur François de Fabry,

Secrétaire perpétuel de l'Académie

Royal Hongroise. -

Igen tisztelt Titoknok Ur! — A f. h. 8-ikán Gruss
Kegyelmich Gáber Elyét, falusi lakán meg
látogatván, ő ur ö. mellébe, felvitt le Gyrol vett
Német nyelvü utasítást, a' Magyar Academia Elött
valamint ügyében, igen tisztelt Igazgató Ur hoz
le jöttét; nékem cégje által hogy azt igen
tisztelt Urasagodhoz bévigyem; — a' mit is
a' midőn eleven Igyekezek, eppensmint pedig
az ötvenél csak [illegible] skontatiens sort kérni ha-
kadnám, — (mert [illegible] ezredes sorban tisztjére
tartom tisztelettel maradok

Buda 11/11 853.

hiveig tisztelő szolgája
Gruss Albert

250

Epreries Nov 27 1838

dec. 4

257

Tekintetes Ur

Kötelességemnek tartom Önnel felvidéki kényszerű interesseink
néhány szülemenyeit megtudatni, az egyik egyáltalán más
régiek, de mindenesetre érdekes, mint tanúja azon
lovagi irányadó, melyet az országi altörő
szellemi mozgalma Kölcsey házánál s megyéjében
vett, a másolat Kappy István mostani második alis.
pénzünk tőlti a Tekintetes Urnak, magában foglalja
a Csehy Imre elmenetelének alkalmával tartott be-
szédet, mikor valami poetikus munka is szinte
épen készen kinyomatott, mellyet azonban még nem
lephatek, crime. Utóhangok Szávay Vásmegyéből
mellyet pecsétfalúja Csehy Imre Urnak &c. et.
rengett egy tisztelője. p. Kappy István, ki arravan el ala-
tta látatni, hogy Szávay Gyula ezen általmi rendeset
szerzője: A harmadik a fönnen vármegyei instalá-
sinál tartott beszédekből áll, s folyja a Censura ügyéth

Liborlási miatt neveretés.

Ha a felföld szép természetben is, a' magyarság még is hatalmas lépteddel halad. Megyeinkben egészen elnyomta más a' latin társalkodást a' magyar, s sok helyütt a' tótot is fenyegeti, az emberek lassan lassan hozzá szoknak a' magyar szóhoz, sőt sokan mindenben előítéletet illetnie a' grammatikát is tanulják. Sokat tett a' részben a' mostani alispánnak Sárossy Gyulát, ki a' midőn tisztviselőinket főjegyzőnek választhatnám, Sárossy Gyulát, az ipsen alkalmas pályáját bevégzettet magához vette, s Borsodban személyében a' nyelvtanulókhoz látott, s által a' sok ifjak kik esztendőnként a' jegyzői hivatalnál megfordulnak szinte a' nyelvszabályok tanulására ösztönöztetnek. Szem tettem, hogy [illegible] liba majd mindig ellenségek tisztviselőinket [illegible] reg nem fogadhatta. Sárossy Gyula, ki ez alkalom-

mal az Akademiai szótárnak egy költeményt küld, most állandóul közöljük marad, mintán a tisztviselőtársi állomával kiestül, hogy mások aljegyzővé nevezettek ki tőle sokat vártak a' nyelvtudományi pályán, melly ned. a' legkedvesebb s előre is sikerekben bővelkedő tanulmányainak szerencsés befejezése végett, s akkor közöljük Onnét is tiszteletét jelentve. Sokat tett Borsodban a' magyar nyelv terjesztésére még a' [illegible] és a' tisztviselőit, vagy hivatalt keresőt kinek hogy ezidemet szerezzenek magoknak, ha tartják, s így sok házakban kiszolta a' német polgárnyi vagy tudni kívánnak. A' megyei társaskörök eszközlik kiszolgálás magyar, a' jegyzőkönyvek már 1825 óta, bár többnyire félbeszakítva, s tartatva, magyarul vezetődő jegyzői alatt most a' beszédben is nelly ő azonban mindazoraink tökéletessége mint

Tekintetes Ur

Bessey levelének kivonatozásában olly sátor vagyok az Athenaeum terjedtességét megtekinti, hogy le a' magyar nyelv' állapotjairól szóllo rovásait közölni adassa lapjaiban, ezt nem nevezi de alatt tegye, talán Tekintetes, vagy Sebes, a' mint tetszik. Egyébaránt továbbá is szívesen közlendek külföldi jegyzeteket, s historiai ismertetéseket az Athenaeumban, mellyneк belbecse mindig többek által elismertetik. Tegyed tartozását is említett, én ezt nem számolok, s örvendek ha szerencsém lehet, egy illy jótékonyhatású folyóiratot mint az Athenaeum esetlen erőmhez képest előmozdithatni

magy részint dicsőit, magyar ítéletet kerülnek hozni, egy szóval a magyar nyelv gyarapodik. Az idevaló collegium professora lett vala magyar, ki erre haladást nem mondhatott elő de nagyobb részről élénk részt vesz literaturánk kifejlődésében, az Athenaeum az iparegyesület tere, melyben szorgalmatosan olvastatik. —

Ez alkalommal olly sátor vagyok a tekintetes kedvét megkeresni, vajon elsőbb rendben Pesmérő m. o. hist. philosophiájára, Eckhel beszédjei 1795 – 1801. ig, melyet a gyarapodással meg szerzés végett Dajza Konrad pesti könyvárusnál megtaláltam, lehet e az Athenaeum terjedő körében hasznát venni, kérem arról hogy kedvemet nem vehetni, kérem arról Tekintetes Ur hogy kedvemet nem vehetni, mert igyekezetem Tekintetes által visszaadatik, mert igyekezetem most erre irodalmi oltárunkra fogalatoskodásaimból egy nagyobb munkát, hogyan azon oázisban megjelenni, kiadhatom. Barátsággal vagyok

Tekintetes Ur

alázatos szolgája
Bulcsu Ferenc

Az országos megjelent, s kétség kívül rövid idő
múlva a' Figyelmezőben meg fog bíráltatni,
szerencsétlenségemre a' correctio hanyagsága
által 48 nagyobb értelemzavaró s grammatikai
vel ellenkező nyomtatási hibák csúsztak be
történetembe, mellyeket más Hackenapnak
megküldtem, nem szeretném ha ezek az
én rovásomra jutnának.

Különben a' Történetet ide Egyetértéjét
ajánlott igaz tisztelettel maradok

a' Történetet ide

Gyerjey Feby 3dikán 1836

alázatos szolgája
Gulyásy Ferenc

Szerjesz. Julius 5dik 1850

Az „Athenaeum" számára küldök
egy rövid ismertetést, nem sokára
nehány nyelvmondát.

Miért hagyat a figyelmező
az ör. kisdeb. megjelent Ismeretsz.
könyvét a Danaderabságról és Eletkis-
leidej.ének" azt hiszem hogy
ezen most az egy igen hasznos
s belső s külső politikát illetőleg
hiánytalan Okmánytárnak állatnak.

Tisztelettel Bajzát kérjük tudni
maradok

örök

barátja
Erdélyi

Ismeretes Ferencz
a magyar n. t. akadémiának, a
egyik szerkesztőjének
Pesten

Ismeretes Ferencz
a magyar n. t. akadémiának, a
egyik szerkesztőjének
Pesten

London Jan. 24 diki 1859

Tisztelt Főtkéri Úr

Czimmel tudósítom Tisztelt Uramságodat hogy
mái nap alatt Értekezésemet a magyar
kijegyzésről s ragozásról a Szanszkrit nyelvészeti
rendszer világában, T. U. urnák alatt bé
mentem átnak indítottam. Legyen szives
azt az Academia elébe terjesztni.

Az iránt hogy az értekezés mikénti
elosztassék fel nincs semmi határozva.
Mintán felolvastatott folyóiratban akár
Tisztelt Uramságod Akademiának akár
Ruméliai Cal' bejelentési pontjainak
feltéve hogy ugyisem, nem pedig kivonat
ban kinyomtatik.

Jóism Uramságodat arra kéri

Tanerby Ignátt, (kinek címe Edwin Tanerby Esq. 13 St Albans Villas, Highgate Rise N.W. London) az értekezés részletesebb bírálatát egyébb pathologiai észrevételekkel együtt ollyan időben terjesztendi a Societas elébe, a' midőn az értekezés kinyomatván, arról kimutatás tétethetik.

Pesten Febr. 22dikén 1844.

Tanerby Ignátz

Victoria 185[illegible] D. Albano Villas Highgate Rise
N.W. London April 12[illegible] 1859

Lukács Ferenc Földy Ferenc és Hunfalvi Pál becsülnek.

Január végén Pestre küldött értekezésemet a magyar nyelvről és kiadását az Ethnologiai társaságnál, melynek kormányzói választmányához tavaly megválasztattam (Sir G. Cornwall Lewis helyébe, ki politikai nemtelensége által már több ideig ülte elnöknek az irodalmi bíróság és kerületi helyiség ekkben felolvasásra érintkező t.i. némelly tárgyak kijegyzése nyelvészeti, mindazáltal az az idei Transactions sorában dagadni kijövő nyomatni fogjanak volna hogy Ormay, és Lugosy vagy Ballagi, munkáit és notabene ellenvetéseimet ollyan közöltek volna, mellyeket az értekezés kiegészítésére fel lehetne használni, mintsem az azonban nem történt szükséges hogy állásomat azok irányában definiáljam kik a tárgyban a philologiai tenire lépjek, s nem tisztelgő figyelmetlenségem mellyeket kiérdemlett neker.

Nekem azon ágaiba sem jó a magyar nyelvet akik az ázsiai nyelvekkel összekötésbe hozni. Az ázsiai nyelvek jellemző magán hangzói szabályos változatosság (Guna Vriddhi, Umlaut, Ablaut) az az, a gyök magánhangzója szabályosan változik a különböző képző és ragok (torzító) által, az nem történik a turáni (uralis vagy turkestani) nyelvekben, s az teszi a nagy különbséget közöttök azon két nagy embercsalád közt, nem pedig az agglutinatio, mert kimutatható hogy az ázsiai nyelvekben az eszköz és igekötő, ragok eredetileg önálló szavak voltak, s más részről a magyarban s törökben az egyenes alig vastagsági

hogy ez kifejtésnek is helye lett.

2. Midőn a Sanskrit grammatikát, nem csak Bopp-ot, hanem több, de Sanskritot nem igen sokat tud, kiknek Bemerkungen Colebrookeról, a magyar nyelvre alkalmazva nem akarok rágalmazó kimutatásra erre nyelvek szót, hanem a nyelv természetét felvilágosító szót, midőn ezen grammatikusokat emberi nyelvre alkalmazták, és a gyök, tő, szó, képző, rag, másodrendű gyök, igenév definitióit legtisztábban adják, továbbá a tő virágzat a gyökön, hogy jobban felfoghatók.

3. Az ebből nyelvek rágalmazó és fő grammatikai szabályai: általános a főpontokban meg lévén más alaptua, ideje volna hogy az olvasó, vagy is inkább a hazai nyelvekre kárnak ismerő, nyelvészeti vizsgálódásit minél kimerítőbben folytatassanak. Castrén és Sjögren a finn ugor nézve összehordtak annyira hogy ezen a' kérdésen más lehet építkezőknek kezdő fogni, és Jurisalvi bizonyosan az emberi a hiányt tanulmányos lehetne.

4. Szükséges azonban hogy sem a gyökök kanonisálásába de Lettam féle materialistikus módon hallásnál tovább bele ne menjünk, sem pedig azt ne akarja kérni vallyon a b nyelvben mint az m és az f, ered minden eredetiségek, a' fonology feltalálni az ősi nyelvek nézve a' hangváltozás' törvényét a' szájszalhangokra nézve, olyan törvényt mint Grimm a' német nyelvekre megállapított, s mely a' többi ősi nyelvekre kiterjesztetik. Mi tudjuk hogy a Sanskrit

a' görög π, deákbe p, például πατηρ pater, πεντε quinque, hogy a' π görögben k, deákban c, hogy [illegible] a' német görögben π deákban pf, például apfel, εππο, equus, tudjuk hogy a' német d, az angolban th és sat. A' nagy kérdés most, mikor azok a' hangváltozatok és hány, hogyan, minő mutatmányok nézve mellyek folytonosságuk által egy általános törvényre vonatkozva olvashatók elfogadhatók.

5. A' Sanskrit a nyelvek nézve nézve nagy fontosságú a' Sanskrit elvek által, mellyek pszichologikus törvényekre, nem pedig hogyét, mint Bopp Pott és Bopp a fele alapokra alapítnak, kerülő által Grimm tollatlan felfedezését az ősi tárra nézve. Hogy nevem nem ismeretes még olly országban Európa Egyet kivéve csak egy közlést erről a' tárgyról, mellyben terminatorok összehasonlítások, továbbá az empirikus vizsgálódásról összehasonlító, továbbá az összetett szókról, és az összetevő rag-ról, alkotási azt kívánnám hogy az illy értekezés pl. ujabban

6. Ha lehetne kötelezni, kidjék meg nekem az új Grammatikát és a' nyelvészeti füzeteket, s hogy értekezést, mellyet csak kitől ismerek Jancsky Gyula czíme alatt akár N. Trübner, 60 Paternoster Row, City, könyvárus kér akár William & Norgate, Henrietta Street, Covent garden, utján. Megfizetem annak rende szerint.

7 Nem különben kiderül még nehány egyéb arra utaló
magyar László utazásait hogyha igaznak akarjuk
hogy az angol földben ásnak ásnak, mert tegyük
fel hogy Petermann nagy emberi egyén Gothában, de London-
ban nincs befolyása. —

8 De kár hogy Hunfalvi nem jelet hivatkozik Leitner
Londonba, sőt tanúsítványa itten nincsen, de akárhogy
is el igazodna minden kétkedő inkább, mellyek bár-
tagadják. Watts szavára fogadni ő Excellenciáját.
Ezen kívül. Dunainak a kunszki kerületi
ő kisebbnek a feltételeit. —

9 Még egy pár a nyelvi érdekességek. Az ásia nyelvek nyelvisme-
hogy ki vannak bizonyítva, ő még is sokkal se mondhatja
mi régibb a szanskrit a hímek, a görög a latin vagy a
tót; be lehet bizonyítani hogy vannak a latinban franczia
nyelvek régibbek a hasonlóknál, vagy is inkább hogy
az eredeti, mert létező, anyja nyelv minden franczia nem
kapcsolt el a latinban, mellyek le kapcsolt a szanskritból
a Angolszászban sőt tiszta nyelvből lehet szó, anya
ő leány nyelvek nem a kijelentő időbe tartozhatnak, nem
arra időszakba mellyből az eltérő nyelvek alakultak.

10 Az állati nyelvben nincsen még kijelentve a lényület,
miképpen így nincs igeképület, ő ragokat, ő szókat össze-
kapcsolási, az viszket a magyal hangról változási törvényei

Pesten feb. 28ᵃ 8⁵⁴.

2546

Tekintetes Úr!

Körömettel küldöm vissza a' könyvecskét, — melly'tartalmát szomorodva olvastam el. — Sajnálom az irányt éppen úgy mint a' szerzőnek — megfoghatlanban rövidlátását, hogy Magyar tőére ilyeneket ömleni bír!!! —

— — — — — — —

Ezen irány ellen ami körülményeink közt nem lehet, — és ha csak magyar irodalmunk tapintata nem óv meg jövőre ily invitatortól, — ellenünk csak felet csak önteni fognak, kiknek jelszava „deinde ad ingera"

Egyébaránt Lenyi látásra bonul, a' kihez mely közelében van hitelmesebb lesz, hogy Tsem arra Béla veretni, avagy én megátalni tudnánk! — Providentia! — — — —

Fogadja tiszteletemel párosult üdvözletemet

P.

Pap-nevelőintézet

256.c

Euer Wohlgeb.

Werden höflichst ersucht, mir gefl. Ueberschreiben dieses bekannt geben zu wollen, ob die Buchhandlung Buschan Wien. 1854. (: beiläufig zu Ausfüllung des Monats :) für die Universitäts Bibliothek zu Pest die Zusendung "die Central Güter Direction zu Pest" an die P.T. Herrn Gutsbesitzer zu Ungarn." nebst Pflichtexemplar ringesendet hat, oder nicht?

Ofen am 21. April 855.

ergebenst
Pazzaglia
Lehmann.

Sr. Cz. Soldy Herrn Abmd. Schädelthal.

Leiter

Herrn Franz v. Toldy
Drv. der kais. Bibliothek
Wohlgeboren.

zu Pest

Herrn Franz v. Soldy
Ltr. der kais. Bibliothek
Wohlgeboren.

Zu Pers
3

D. a S. K.
1601
237/1845

Vets. nov. 6 1845

747

Tekinteles Titoknok Úr!

Fogadja a Tekinteles Úr érzékeny köszönetemet azon becses kéjzsége-
ért, miszerint f. é: Julius 12ik kelt levele mellett a Ma-
gyar Tudós Társaság tisztelt tagjai közé lett elválasz-
tásomról szóló oklevelet, s ezzel ezen Tudós Társaság
Alaprajzából és idei Névkönyvéből egy egy példányt;
Septemberx 26án kelt levele kíséretében pedig az Aca-
demiai Értesitő IVik kötetét s az Academiai rézmet-
szvnek egy példányát részemre megküldeni szivesked-ett.
Ki becses kajlandóságába ajánlott tisztelettel
vagyok
Tekinteles Urasságodnak
Igexben Vdob 30án 1845

kész szolgája
Fyrker János laiskhy
ó. Ersek

Tekintetes, Nemes Scheidel Ferencz Úrnak. Pápán.

5

3

3

2

MTAK – KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM

LEVELEZÉS

4°

87.

TOLDY FERENC

LEVÉLTÁRCÁJA

XXXII. „P"

1

2

VÉGÉ